

Nr 1.

Av herr **Lundstedt**, om upphävande av 18 kap. 10 § strafflagen
m. m.

Nedanstående framställning är försedd med följande rubriker:

	Sid.
<i>Frågan om homosexuella handlingars straffbarhet bedömes utifrån rådande straffrättsdoktrin . . . . .</i>	3
<i>Realiserbara synpunkter på frågan om homosexuella handlingars straffbarhet . . . . .</i>	8
Sociala nackdelar av homosexuella handlingars straffbarhet	9
Närmare om ett straffbuds sociala funktion	11
Straffbudet mot homosexuella handlingar kan icke fullgöra någon social funktion	14
Behovet av straffbud mot utpressning	18
<i>Överblick av homosexuella handlingars straffbarhet under olika tider och i olika länder . . . . .</i>	19
<i>Detaljmotivering för yrkandet . . . . .</i>	24

Omkring den 17 sista december publicerades ett meddelande, att justitieministern på grund av Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallat professor *R. Bergendal* att inom justitiedepartementet biträda med utredning rörande partiella reformer på straffrättens område. Enligt justitieministerns meddelande till tidningarnas telegrambyrå skulle fråga vara närmast om bl. a. utpressning, fosterfördrivning och vissa sedlighetsbrott. Föreliggande motion var, när detta meddelades, redan i det väsentliga utarbetad. Angående densammas tillkomst må följande upplysas.

På en rundfråga i Dagens Nyheter den 3 juni 1932 angående den intervjuades inställning till homosexuella handlingars straffbarhet (18: 10 strafflagen) svarade jag, att jag endast på grund av hopade göromål uppskjutit realiserandet av min länge hysta avsikt att väcka motion i riksdagen angående upphävande av straffbarheten i fråga, som enligt min mening vore icke blott meningslös utan direkt skadlig. I anledning av detta svar, som meddelades i tidningen under rubriken »Motion planeras i riksdagen», mottog jag av en läkare underrättelsen, att denne, som länge intresserat sig för frågan, vore villig lämna mig en utredning angående sakens läge ur medicinsk synpunkt. Jag antog erbjudandet och erhöll sedermera en uppsats, betitlad »Om homosexualitet», vilken här närslutes och i det följande betecknas såsom Bilaga. Då Bilagans författare önskar vara anonym och jag själv saknar nödiga insikter för att kunna bedöma dess innehåll ur vetenskaplig synpunkt, begärde jag angående densamma av min Uppsalakollega professorn i psykiatri med. dr *B. Jacobowsky* ett yttrande, som jag också erhöll och som är av denna lydelse:

»Professor Vilhelm Lundstedt har till mig överlämnat en maskinskriven uppsats av anonym författare med titeln »Om homosexualitet» med anhållan

om mitt uttalande angående arbetets vederhäftighet. Efter genomläsning av uppsatsen får jag anföra följande.

Uppsatsen utgöres av en väl disponerad, rätt uttömmande populär översikt över våra kunskaper rörande homosexualiteten, i huvudsak i enlighet med Hirschfeld, men kompletterad med en rad egna iakttagelser och rön och en del tillämpningar på speciellt svenska förhållanden. Författaren förfogar uppenbarligen över en stor personlig erfarenhet på området, och hans framställning i de mera beskrivande delarna verkar i huvudsak trovärdig och sakkunnig. På ett antal punkter i de mera resonerande delarna av uppsatsen är tonen starkt subjektiv och ger åt framställningen en prägel av mänskligt dokument. Uppsatsen i sin helhet kan emellertid betecknas såsom en i stort sett tillförlitlig vägledning vid studiet av ämnet.

Ulleråkers sjukhus den 14 december 1932.

B. Jacobowsky.

Med. dr, professor i psykiatri.»

Att jag icke inhiberat föreliggande motion efter kännedom om det ovan nämnda utredningsbeslutet i justitiedepartementet beror mindre därpå, att motionen redan var i det närmaste utarbetad än på följande synpunkter. Av beslutet i fråga framgår, såvitt det publicerats, icke otvivelaktigt, att överhuvud fråga är även om 18:10 strafflagen. Men även om så vore fallet, är dock detta utredningsuppdrag så omfattande, att man icke med säkerhet kan förvänta, att lagförslag i ämnet skall kunna framläggas för riksdagen så tidigt som önskligt vore. Vidare kan möjligen befaras, att i den officiella utredningen vissa synpunkter skulle komma att saknas, som här nedan framställas och enligt min mening äro av vikt för åstadkommande av en sådan lag på detta område, att samhällets intresse på bästa sätt tillgodoses. I det sagda ligger ingen kritik av förmågan hos den synnerligen skicklige vetenskapsman, åt vilken det ifrågavarande utredningsuppdraget lämnats. Saken är endast den, att han representerar en allmän inställning till de rättsliga problemen, som enligt min mening icke är sakligt motiverad. Ytterligare må märkas, att den utredning i Bilagan, som jag har förmånen att hänvisa till, torde giva min motion ett särskilt intresse, vad än den nämnda officiella utredningen kommer att innehålla.

De sociala misförhållanden, som föranleda denna motion, äro visserligen av gammalt datum, men de ha likväl full aktualitet, utgörande som de äro en daglig plåga för ett stort antal människor i vårt land. Därför är det, såsom jag antydde, en angelägen sak, att en lagändring snarast möjligt kommer till stånd. Och det är för att möjliggöra, att riksdagen redan nu, oaktat officiella utredningar i ämnet icke föreligga, skall kunna intaga detaljerad ståndpunkt till frågan, som jag sökt belysa densamma så pass allsidigt, som det varit mig möjligt med hänsyn till den tid, som stått till buds. Flertalet riksdagsledamöter skulle kanske likväl för sitt ståndpunktstagande i detta ärende ha funnit sig bättre betjänta av en mera kortfattad framställning. För andra åter skulle en sådan framställning ha kunnat i den ena eller andra punkten väcka tvivelsmål, som jag hoppas de nu skola finna tillräckligt ingående besvarade för att kunna bestämma sig i frågan. Behandlingen av

ämnet har emellertid försvårats därav, att den härskande straffrättsläran bryter sig med nyare allmänna straffrättsliga synpunkter. Då även den förra synes i det väsentliga leda till den uppfattning i föreliggande sak, som här förfäktas, har jag ansett det vara lämpligt att föra undersökningen efter båda linjerna. Dock har jag huvudsakligen uppehållit mig vid de nyare synpunkterna, då enligt min mening de andra icke äro hållbara. Och jag har därvid jämväl fullföljt syftet att fästa riksdagens uppmärksamhet på vikten för det rättsliga reformarbetet av att man beaktar ohållbarheten i vissa utgångspunkter, som falskeligen läggas till grund för en mängd rättsliga institutioner både på straffrättens område och därutanför.

Frågan om homosexuella handlingars straffbarhet bedömes utifrån rådande straffrättsdoktrin.

Såsom jag på andra ställen sökt utreda¹ är den hittills förhärskande lärans syn på straffets grund och syften icke hållbar. Då emellertid denna lära alltjämt har s. a. s. officiell giltighet, är det nu först nödvändigt att bedöma, huruvida homosexuella handlingars² straffbarhet utifrån denna lära kan anses motiverad. Enligt densamma i dess mera moderna utformning anses grunden till straffbarheten ligga i brottslingens felaktiga viljebeskaffenhet. Felaktigheten skall ligga däri, att viljan varit inriktad på för samhället farlig handling.³ Detta anses vara grund till straffbarheten i den mening, att utan sådan grund straffet skulle vara ett omotiverat intrång på personens integritet. Därmed återkommer man faktiskt till den äldre formuleringen, enligt vilken straffet är att betrakta såsom en *rättvis* vedergällning, alldenstund brottslingen *förtjänat* detsamma genom sin *skuld*. Då detta resonemang vilar på ologiska föreställningar,⁴ är det visserligen sant, att man blott utifrån detsamma icke kan draga några konsekvenser med hänsyn till föreliggande fråga. Emellertid är nu tanken bakom det ifrågavarande resonemanget, att fråga är om en felaktig vilja, för vilken personen är på det sätt »ansvarig», att det legat inom hans personliga kvalifikationer att giva den en annan inriktning. Genom detta betraktelsesätt kommer det moraliskt förkastliga i handlingen att utgöra ett nödvändigt brottskriterium. Å andra sidan kan man icke undgå att finna, att mången handling, som är och måste förbli straffbelagd, icke *är* moraliskt förkastlig i den allmänna meningen, särskilt

¹ Se särskilt mina arbeten »Principinledning. Kritik av straffrättens grundåskådningar», 1920, nedan kallad »Kritik av straffrättens grundåskådningar»; »Till frågan om rätten och samhället. Svar till professor Thyren», 1921, nedan kallad »Svar till professor Thyren»; »Obligationsbegreppet Senare delen, 1, 1930, s. 189—204.

² När jag i det följande icke utsäger något annat, avser jag med homosexuella handlingar endast handlingar av homosexuell person och dessa handlingar såsom sådana, d. v. s. bortsett från alla med handlingarne förbundna moment och konsekvenser, vilka ha *särskilda* förutsättningar utöver homosexualiteten.

³ *Brottets* karakterisering såsom en *samhällsfarlig* handling är ett ödesdigert tankefel, varom se Svar till professor Thyren, s. 12—18. Detta tankefel bildar utgångspunkten för verklighetsfrämmande resonemang i väsentliga frågor.

⁴ Se kritik av straffrättens grundåskådningar, bl. a. s. 11—15, s. 22—24, s. 30—36; Svar till professor Thyren, bl. a. s. 8—12; Obligationsbegreppet I, s. 4—7; Obligationsbegreppet II, bl. a. s. 77—91, s. 195—204.

icke i den allmänna mening, som framträder inom »brottslingens» klass eller miljö. Med hänsyn härtill säger man, att kriteriet på en straffbar handling, ett brott, är icke, att den strider mot en *moralisk* utan mot en *rättslig* plikt. Även om den sålunda överträdde plikten icke varit moralisk utan blott rättslig,¹ så blir dock meningen med hela konstruerandet, att själva överträdandet innefattar *skuld*,² varigenom straffet blir något som brottslingen gjort sig förtjänt av och sålunda *rättvist*. Allt detta är nu ingenting annat än luftteorier. Skulle man *verkligen* söka att använda sådana kriterier på straffbara handlingar, så skulle överhuvud en strafflag icke kunna uppehållas. Icke blott homosexuella handlingars straffbarhet utan straffbarheten av vilken handling som helst, som nu faller under strafflagen, vore det omöjligt att motivera. Detta följer därav, att begreppen objektiv plikt, objektiv skuld, objektiv rättvisa icke är något annat än uttryck för varandra motsägende, alltså osammanhängande, föreställningar.³ Saken torde emellertid ganska lättfattligt kunna åskådliggöras i anslutning till ett vanligt brotts-exempel, såsom stölden.

Skulle man nu här verkligen under allvarlig reflexion anlägga synpunkten av straffet såsom något rättvist, så bleve den konsekvensen ofrånkomlig, att stöldstraffet finge upphävas. Ty är det icke obestridligt, att det i allmänhet är de fattiga men icke de rika som stjäla? Är det icke också uppenbart, *varför* det i allmänhet är de fattiga men icke de rika som stjäla? Är det *rättvist*, att en fattig person skall få lida för en handling, som han normaliter icke skulle ha kunnat begå, om han varit rik? Nu vill man emellertid säga, att det icke är *alla* fattiga som stjäla. Det är sant. Men det, som här inom de fattigare lagren skiljer fåren från getterna och driver de senare till brottet, är omständigheter, över vilka en människa på intet sätt kan vara herre: levnadsmiljö, uppfostran, intellektuell förmåga att värdesätta en handling sociala karaktär och överblicka dess konsekvenser, moralisk kraft att motstå frestelsen, sålunda *dels påtvingade* yttre omständigheter och *dels medfödda* anlag på intellektets och känslans områden. Även om man nu godtoge fantasien om en objektiv rättvisa — kunde likväl någonting mera oförnuftigt utletas än påståendet, att denna *rättvisa* krävde, att man skall straffas för en handling, som kanske icke beror på annat, än att man haft de eller de föräldrarna; kanske icke på annat, än att man fötts och vuxit upp i storstädernas sämsta fattigkvarter; kanske icke på annat, än att man t. ex. från barn- domen av föräldrar eller andra handledare skickats ut att tigga sig till det ena eller andra, ja att i nödfall söka och taga ur andras fickor och gömmor; kanske icke på annat än att man genomgående uppfostrats av och tillsammans med förbrytare och annat slödder? Även om man, som sagt, godtog tron på en objektiv rättvisa, så måste likväl denna fråga besvaras med nej. Ty denna rättvisa kunde ju icke vara oss bekant annorlunda än genom våra

¹ En blott och bart på papperet konstruerad distinktion, utan allt reellt underlag.

² När man, såsom ofta sker, kallar denna skuld för rättslig och icke moralisk, så föreligger återigen endast ett od, varigenom man söker överbygga gapet mellan teori och verklighet.

³ Om allt detta se de nyss gjorda hänvisningarna samt dessutom Obligationsbegreppet II, s. 39 ff. samt s. 282—291.

känslor. Nu strider det emellertid uppenbarligen emot normala människors känslor, att med beaktande av de nämnda omständigheterna hävda, att gärningsmannen gjort sig *rättvisligen förtjänt* av straff. Man vore därför frestad fråga sig, hurudan den hjärna är beskaffad, som kan hävda, att *rättvisan* kräver, att en person straffas för handlingar, som ha sin orsak i sådana honom övermäktiga omständigheter, som jag nu gav exempel på — man vore frestad därtill, om man icke visste, att resonemanget icke har med intellektet att skaffa utan beror på nedärvda rättsliga fördomar. Vad nu sagts i avseende å tjuvnadsbrottet har givetvis sin motsvarighet i avseende å *alla* brott. — Jag har på detta sätt framställt saken för att nödga envar, som icke insett det straffrättsliga skuldbegreppets rent imaginära karaktär, att allvarligen övertänka saken. Eljest hade jag ju kunnat mera kortfattat avfärda detta skuldbegrepp blott med en hänvisning därtill, att detsamma liksom alla andra »objektiva värden» falla utanför den rumstidliga värld, som människorna leva i.¹

Man torde, därest man fördjupar sig tillräckligt i detta ämne, nödgas komma till resultatet, att straffbarhetens motivering därmed, att handlingen moraliskt vore, såsom det heter, att lägga brottslingen till last, saknar all grund i faktiska förhållanden. Emellertid finns nu inom den moderna straffrättsvetenskapen en mer eller mindre stark tendens att upphäva straffbarheten för vissa hitintill kriminaliserade handlingar. Till dessa handlingar höra de homosexuella, som för övrigt i flera kulturländer icke äro straffbara. Bland de över 10,000 undertecknarna av en petition angående upphävande av homosexuella handlingars straffbarhet i Tyskland finnas en mängd namnkunniga rättslärda, däribland också åtskilliga straffrättsprofessorer.² Att rättsvetenskapsmännen själva i de länder, där de ifrågavarande handlingarna äro kriminaliserade, synas böjda för upphävande av straffbarheten, beror framför allt därpå, att man — trots sin bundenhet i de fantastiska rättskonstruktionerna — icke kan undgå att märka, att straffbarheten här icke blott är till ingen social nytta utan också direkt skadlig, varom jag senare skall yttra mig. Men vidare är överkligheten i talet om straffbarheten såsom i moralisk mening rättfärdigad för nutidens jurister — tack vare särskilt den medicinska vetenskapens undersökningar — mera direkt i ögonen fallande i fråga om homosexuella handlingar än de flesta andra straffbelagda handlingar, i vilket avseende följande anmärkningar må göras.

En självfallen utgångspunkt för den straffrättsliga skuldkonstruktionen har varit och *måste* — därest ett visst sken av logik skall kunna uppehållas — vara tron på dogmen om viljans frihet.³ I sådana fall där omständighe-

¹ Obligationsbegreppet II, s. 282—291.

² Världens vid sekelskiftet och årtiondena därefter väl främsta namn på kriminalrättens område, v. *Liszt*, finns icke bland dessa undertecknare. Men det beror endast därpå, att han då icke levde. I sina skrifter har han klart och tydligt uttalat sig emot homosexuella handlingars principiella straffbarhet.

³ Numera, då determinismen vunnit terräng, söker man bestrida denna utgångspunkt. Faktum är emellertid, att determinismen råkar i motsägelse med skuldkonstruktionen. Ty även när man tror sig kunna laborera med ett *rättsligt*, i etiskt avseende indifferent skuldbegrepp, skall skulden bero därpå att handlingen *personligen* kan förebåra gärningsmannen. Se t. ex. *Mezger*, *Strafrecht*, 1931, s. 248, en av de senaste auktoriteterna för att skuldbegreppet är oberoende av

terna på ett mera uppenbart sätt varit personens vilja övermäktiga, där inser man också lättare det ohållbara i skuldkonstruktionen. Och det är ju för envar tydligt, att *medfödd* homosexualitet icke kan föras tillbaka på en felaktig vilja, för vilken personen vore på det sätt ansvarig, att det legat inom hans möjlighet att giva den en bättre inriktning. Visserligen kan det alltid med tron på »viljans frihet» sägas, att även om personen nu icke är ansvarig för sin homosexuella allmänna inställning, så har han dock haft »fri» möjlighet att bekämpa denna och att avstå från handlingar, som äro uttryck av hans homosexualitet. Men sedan man väl en gång kommit till insikt om, att allt tal om ansvar för själva homosexualiteten är ogrundat, så kan man, där-est man reflekterar, icke undgå att märka, att den värdering vore uppenbart godtycklig, enligt vilken den homosexuella driftens tillfredsställande borde vara straffbar, men det illegitima könsungänget straffritt. Man kan icke bortse från det förhållandet, att i och för sig den homosexuella handlingen är lika naturlig som det vanliga könsungänget mellan heterosexuella personer. I *båda* fallen ha ju handlingarna varit *lika naturliga* uttryck för personernas drifter. När homosexuella handlingar i strafflagen betecknas såsom »otukt som emot naturen är», så är därför detta uttryckssätt givetvis motsägelsefullt och sålunda oförnuftigt, såvitt fråga verkligen är om tillfredsställande av homosexuell persons könsdrift. Att handla *i enlighet med* sin drift kan icke vara att handla »mot naturen». Snarare skulle detta uttryck kunna användas, ifall en homosexuell t. ex. gift sig och nödgas sig till köns-ungänge med sin hustru. Givetvis finns det nu en mängd människor, vilka antingen på grund av bristande kunskap eller reflexionsförmåga eller på grund av reflexionens bristande makt över deras känsloliv starkt reagera emot homosexualiteten och på grund av sådan inställning finna det rättvist, att de homosexuella handlingarna måste vara straffbara. Det är dock icke sådant som straffrättsläran avser med sitt krav på straffets rättvisa. Utan den föreställer sig en *objektiv* rättvisa. Ehuru man nu förbiser, att en sådan överhuvud icke kan identifieras i sinnevärlden, så synes man dock flerstädes inom straffrättsvetenskapen vara tämligen på det klara med, att någon sådan rättvisa icke kan åberopas för straffbarheten av de ifråga-varande handlingarna, m. a. o. att dessa icke »moraliskt kunna läggas vederbörande till last».¹ På detta sätt, d. v. s. därigenom att den straffrättsliga skuldkonstruktionens ohållbarhet i *hithörande* fall måste kunna genomskådas av straffrättsvetenskapen själv, kan man säga, att det överensstämmer med dess uppfattning om straffets »rättsgrund», att de handlingar lämnas straff-fria, som endast äro utslag av medfödd homosexualitet.

Emellertid förhåller det sig nu så, att den vanliga straffrättsläran icke blott talar om straffets rättsgrund utan jämväl uppställer särskilda s. k.

tron på viljans frihet. En sådan förebräelse är givetvis å ena sidan nödvändig för föreställningen om skuld men å andra sidan meningslös, om icke viljan betraktades såsom *fri orsak* till handlingen. — En sak för sig är sedan, att indeterministerna med sin tro på viljans frihet omedvetet råka i motsägelse till en annan kardinalpunkt i den straffrättsliga skolastiken, nämligen om kausalsammanhang mellan viljan och handlingsbeslutet. Se härom Obligationsbegreppet II, s. 191 f.

¹ Jfr Stjernberg, Kommentar till strafflagen kap. 17—18, 1930, s. 83.

straffteorier, vilka, bortsett från deras orealiserbara beskaffenhet, gentemot proklamationerna om straffets rättvisa måste betraktas såsom fulla av motsägelse. Dessa teorier innefatta, att straffets *syftemål* låge helt utanför straffet självt. Men om straffet vore motiverat därigenom, att brottslingen gjort sig förtjänt därav genom sin skuld, så kan därmed icke rimmas tanken, att straffet icke hade ändamål i sig självt utan vore till för syften, som intet hade att skaffa med straffets karaktär att vara en rättvis reaktion mot brottslingen. Vare emellertid denna motsägelse här endast parentetiskt anmärkt. De syften, som enligt rättsvetenskapen med straffet skola fullföljas och i förevarande fall kunna diskuteras, äro att förbättra brottslingen samt att avhålla (framför allt genom avskräckning) denne och andra från att i framtiden begå det brott, som är i fråga. Det är i detta sammanhang överflödigt att visa upp att antagandet av sådana syften med straffet, åtminstone i fråga om de flesta brottskategorier, icke kan på förnuftigt sätt motiveras. Ty det säger sig ju självt, att dylika syften med straffet för homosexuella handlingar äro fullkomligt orealiserbara. Att straffarbetet i fängelset skulle komma personens homosexualitet att vare sig försvinna eller minska i intensitet är det väl ingen som tror. Och lika orimlig är tanken, att vare sig den frivigne delinkventen eller en ännu ostraffad homosexuell person skulle genom straffhotet avhållas från att tillfredsställa sina naturliga drifter, ett tillfredsställande som, alldeles oavsett straffhotet, enligt sakens natur gemligen sker i sådan hemlighet, att personen icke räknar med att »obehöriga» få någon kunskap därom. Ett närmare ingående på denna sak torde vara överflödigt. Man kan tryggt konstatera, att homosexuella handlingars straffbarhet icke går att, utifrån de s. k. straffteorierna, förena med den härskande straffrättsvetenskapen, ehuru tilläggas måste att straffbarheten i allmänhet, det må vara fråga om snart sagt vilket brott som helst, icke rimmar sig med dessa teorier.

För enkelhetens skull har jag hittills utgått från att fråga vore om *medfödd* homosexualitet. Inom medicinsk vetenskap synes nu emellertid åsikterna vara delade i frågan, huruvida homosexualiteten verkligen *alltid* är medfödd eller huruvida den *även kunde* vara förvärvad. Man synes dock sätillvida vara enig, att den existerande homosexualiteten i *allmänhet* är medfödd. Även antaget att homosexualiteten i enstaka fall vore förvärvad, skulle likväl utifrån nu anlagda synpunkter resultatet bliva, att homosexuella handlingar utefter hela linjen borde lämnas straffria. Ty först och främst hade vi ju den stora mängden av fall, i vilka homosexualiteten faktiskt vore medfödd. Bland de återstående få fallen skulle, på grund av *bristande utredning* om att homosexualiteten vore förvärvad, återigen det stora flertalet få överföras till medfödd homosexualitet. Blott i en ytterligt liten procent av fall av förvärvad homosexualitet torde en sådan utredning vara tänkbar. Men även där detta vore händelsen, vore därmed ingen grund för homosexuella handlingars bestraffande given. Ty sedan väl driftlivet blivit homosexuellt inställt, måste ju handlingen för den handlande te sig lika *naturlig* som motsvarande handling av en medfött homosexuell ter sig för denne. Straffbarheten av den

handling eller serie av handlingar, *varigenom* homosexualiteten skulle ha *förvärvats*, kunde åter icke ifrågasättas annorlunda än ur följande två synpunkter. »Förvärvaren» kunde straffas, därest han såsom ännu heterosexuell (angående betydelsen av detta ord se Bilagan) kunde överbevisas om att ha begått homosexuella handlingar. Och den, som eventuellt förfört honom till homosexualitet, kunde straffas för detta sitt handlingsätt. Båda möjligheterna vore förenliga med den vanliga straffrättsläran.¹

Beträffande homosexuella handlingar, företagna av *bisexuella* personer (angående detta ords betydelse se Bilagan), torde endast det påpekande böra göras, att även utifrån den allmänna straffrättsdoktrinen det icke lär kunna upprätthållas någon skillnad i fråga om straffbarhet mellan homosexuella handlingar, företagna av homosexuell person och sådana av bisexuell person. I det konkreta fallet *kunna* de relevanta omständigheterna givetvis för en bisexuell vara fullt desamma som för en homosexuell. Ett öppethållande av straffmöjlighet beträffande de förra skulle nödvändiggöra för ett fällande säkerligen föga givande processuella utredningar, vilka dessutom måste betraktas såsom särdeles olämpliga genom det grävande i folks intimaste personliga angelägenheter, som de kunna innefatta. En sådan synpunkt måste givetvis även den vanliga straffrättsläran beakta, även om synpunkten ifråga principiellt icke har någon plats bland alla rättskonstruktionerna.

Realiserbara synpunkter på frågan om homosexuella handlingars straffbarhet.

När jag så pass ingående uppehållit mig vid vad som kan antagas vara den härskande straffrättsvetenskapens av psykiatrien influerade ståndpunkt till denna lagstiftningsfråga, så har det skett därför, att densamma givetvis har en viss *politisk* betydelse. Om den ledande straffrättsvetenskapen tenderar åt de homosexuella handlingarnas straffrihet, så kunna ju de officiella experternas utredningar och omdömen förutses gå i samma riktning. Och riksdagen influeras självfallet av experternas ståndpunkt, redan därför att de äro experter, d. v. s. oavsett om deras ståndpunkt har reella grunder eller icke. Men såsom vetenskapligt, d. v. s. *sakligt*, stöd kan man icke åberopa sig på den härskande straffrättsvetenskapens ståndpunkt, helt enkelt därför att denna *är icke* vetenskaplig, d. v. s. icke grundad på sakliga synpunkter. Visserligen synes man i förevarande fall inom denna vetenskap hamna i en uppfattning, som efter vad nedan skall visas, är sakligt hållbar. De resonemang, som leda fram till denna uppfattning, äro emellertid — såsom vi sett — av den art, att de, om de konsekvent fullföljdes, skulle leda till upphävande av straffbarheten för *alla* brott! De kunna alltså icke vara något att verkligen bygga på. Det gäller därför nu att söka betrakta föreliggande fråga med bortseende från de gängse konstruktionerna, kretsande kring brottslingens förment samhälls-

¹ Savitt denna uppehåller en skenbar konsekvens. Detsamma gäller givetvis även ifråga om homosexuell handling av heterosexuell person, som icke »förförts» till eller eljest »förvärvat» homosexualitet. Att straffa den heterosexuelle men icke den homosexuelle skulle dock bliva orimligt, varom nedan.

farliga vilja och dennas uttryck i handling såsom en rättvis grund för straffreaktionen mot honom. Man kan då utgå ifrån, att all utredning saknas för att straffet hade något ändamål i sig självt. Man kan vidare utgå ifrån, att det enskilda straffet i det konkreta fallet har sin *fullt uttömmande* raison d'être såsom ett led i *straffbudet*. Om straffet icke utdömdes och exekverades i enlighet med ett givet straffbud, så betydde ju detta att straffbudet icke uppehölls och sålunda icke »gällde». Därmed ledes man över till frågan vilken betydelse av ett *straffbud*, d. v. s. av en handlings *straffbarhet*, som vid frågan om straffbudets stiftande eller vidmakthållande lämpligen bör vara bestämmande för lagstiftaren. Denna vittfamnande fråga skall här nedan givetvis icke behandlas mera ingående, än som kan vara till gagn för ett fullt motiverat ståndpunkttagande i avseende å homosexuella handlingars straffbarhet eller straffrihet.

Sociala nackdelar av homosexuella handlingars straffbarhet.

Om man gör det tankeexperimentet, att i tidernas lopp någon strafflag eller därmed i effekt på något sätt jämförlig ordning aldrig hade uppehållits, så får man bilden av människor, levande helt och hållet utanför samhällsliv, alltså icke tillnärmelsevis så pass kultiverade som de primitivaste negerstammar, utan likt vilda djur fullständigt ociviliserade. Och denna bild skulle hänföra sig till en forntid, oändligt avlägsen. Ty människorna skulle, därigenom att de icke kunnat tillfredsställa sina sociala instinkter och bygga samhällen, stått så illa rustade, att de mycket snart dukat under i kampen för tillvaron och utrotats. Beaktar man sålunda, att strafflagen verkligen är en nödvändig betingelse för samhället och sålunda också för människornas faktiska strävanden såsom samhällsindivider, och beaktar man vidare vad som förut sagts om rättvisekonstruktionens imaginära natur, så kan — därest man är frigjord från sådana konstruktioner — vid strafflagstiftningen (liksom civil- och processlagstiftningen) intet annat intresse utletas än hänsynen till vad som är nödvändigt eller nyttigt för människornas faktiska strävanden, hänsynen alltså till beståndet av ett samhälleligt helt, utan vilket människornas livsmöjligheter skulle så förändras, att dessa strävanden bleve orealiserbara. Varthän ett sådant hänsynstagande leder ifråga om en handlings straffbarhet eller straffrihet kan givetvis ofta bli föremål för skilda värderingar,¹ som taga sig uttryck i politiska strider. I avseende å en mängd handlingar är värderingen dock praktiskt taget enhällig, och lagstiftaren behöver icke hysa den minsta tvekan angående vad som i avseende å en handlings straffbarhet eller straffrihet är det bästa för samhället. Det »brott», som nu är under behandling, torde, när man satt sig tillräckligt in i saken, få hänföras till denna kategori. D. v. s. olämpligheten ur sociala synpunkter av dess straffbarhet torde då vara uppenbar. Ty kan väl överhuvud något enligt rådande social värdering gagneligt utvinnas av förevarande straffbud? Vid den frågans besvarande må först en del påtagliga sociala nackdelar av detta straffbud påvisas.

¹ Se härom Obligationsbegreppet II, s. 249—259.

I Bilagan beräknas sammanlagda antalet av homosexuella (och bisexuella) män över 15 år i vårt land till 100,000. Homosexualiteten bland kvinnor säges ha lika stor utbredning. Antalet skulle sålunda bli omkring 200,000. Också om man nu väsentligen reducerade denna siffra — exempelvis till 50,000 — så är det likväl uppenbart, att antalet är så stort, att om förekommande homosexuella handlingar kunde beivras samt också verkligen beivrades, så skulle fängelserna icke räkka till för att mottaga homosexuella förbrytare och straffprocessen i landet skulle väsentligen röra sig kring 18:10 strafflagen. Jämför man härmed den faktiska situationen inom rättskipningen — utvisande att homosexuell handling av kvinna överhuvud aldrig bestraffas samt att blott ett försvinnande litet antal män sakfällas¹ — så står man här inför ett straffbud, som i *strid med sitt innehåll* tillämpas blott på män, vars användning även beträffande dessa blott beror på exklusiva tillfälligheter, och som därigenom dels hos dem, som reflektera över förhållandet, sårar rättskänslan, dels ock undergräver respekten för strafflagens allmänna auktoritet.

Ehuru straffbudet sålunda, såvitt som det överhuvud uppehålls, endast tillämpas, i strid mot själva principen för en lag, rent sporadiskt, hör det dock till gällande lag, d. v. s. straffhotet vilar på ett ödesdigert sätt över de homosexuella männen. (I det följande inbegripes i detta ord även de bisexuella.) I sådant avseende må först erinras om att det utgör en särskild grund för utpressningshandlingar mot dem. En inblick i vad detta innefattar lämnas i Bilagan.² Att det föreligger ett betydande allmänt intresse att motverka och om möjligt få bort hela denna utpressningskategori är otvivelaktigt. En nödvändig förutsättning härför är, att de homosexuella handlingarnas straffbarhet upphäves. Straffhotet, understruket genom utpressningshandlingar, måste för mängden verka neddragande på livsmodet och hela hans sociala inställning. Detta är i två avseenden att betrakta såsom menligt ur det allmänna bästas synpunkt. Ty först är det ju tydligt, att de homosexuellas insatser i samhällslivet i högre eller lägre grad måste hämmas därav, att deras driftliv faller under strafflagen med allt vad därtill hör av självförakt, av skamkänsla över att arten av deras naturliga känsloliv måste döljas, av oro, kanske förtvivlan över att möjligen utstötas ur eller ses över axeln inom den miljö, de eljest tillhöra. Ett beaktande av det allmänna bästa innefattar emellertid värnandet icke blott om materiella värden utan även ideella sådana. Bortsett sålunda från vad det nyss sagda betyder till minskning i ifrågavarande människors, om jag så får säga, sociala kapacitet torde det vara ofrånkomligt, att humanitära ideal, som numera äro allmänt erkända, trampas ned av en ordning, vilken på antydde sätt utlämnar tusentals människor åt själsliga lidanden utan att, såsom vi sedermera skola finna, något som helst socialt nyttigt med denna

¹ Under 5-årsperioden 1926—1930 ha årligen i genomsnitt 31 män av underrätt dömts till straff efter 18:10 strafflagen. Hur många av dessa, som dömts för homosexuella handlingar, och hur många för tidelag, därom har jag icke kunnat erhålla upplysning, som för övrigt icke torde ha någon större betydelse i detta sammanhang.

² I Bilagan betonas dock icke en annan, med utpressning jämförlig sak, nämligen tvångsmakten över den homosexuelle, varigenom han såsom annans redskap drives in på brottets bana. Dylikt tvång torde icke sällan förekomma gentemot sådana homosexuella personer, hos vilka det icke finns några medel att utpressa.

ordning kunde vinnas i utbyte. Det är visserligen sant, att det icke är enbart det ifrågavarande straffbudet som medför dessa ödesdiga konsekvenser, vilka omedelbart bero på allmänhetens moraliska reaktion emot icke blott homosexuella handlingar utan själva homosexualiteten. Men denna moraliska reaktion har ett betydande stöd just i straffbudet och det är givetvis hopplöst att på upplysningens väg söka bemästra densamma, så länge straffbudet icke är upphävt.

Till sist bör bland de sociala olägenheterna av detta straffbud nämnas den eggelse till skandalhunger och sensationslystnad, som alltid inneslutes i ett åtal för »brott» av ifrågavarande slag.

Närmare om ett straffbuds sociala funktion.

Det är sålunda, om man lägger det ena till det andra, betydande sociala värden, som skadas genom att straffbudet ifråga hålles vid liv. Under dessa omständigheter kan dess fortfarande giltighet förnuftigtvis icke försvaras, såvida man icke kan påvisa, att genom uppehållande av detta straffbud någon avsevärd social nytta utvinnes. Nu synes visserligen redan det sagda giva vid handen, att så icke kan vara förhållandet, alldenstund däri — utom mera direkta nackdelar — även påpekats, att endast en liten bråkdelens procent av fallen beivrades. Men låt oss gå metodiskt till väga. Låt oss antaga, att motarbetandet av homosexuella handlingar i och för sig verkligen innefattade ett intresse, som förnuftiga människor på grund av sin kunskap om hithörande förhållanden ville tillskriva en socialt nyttig betydelse. Även om detta antagande vore riktigt, följde dock därav på intet sätt, att de homosexuella handlingarnas straffbarhet uppbures av ett socialt intresse. Detta måste ju ytterligare ha till förutsättning, att de homosexuella handlingarna verkligen kunde i någon avsevärd grad motarbetas genom straffbudet emot dem. Innan denna fråga upptages till direkt behandling, måste nu först undersökas, huru i allmänhet ett straffbud fungerar i samhället.

Den allmänna, på mycket ytliga iakttagelser grundade föreställningen är, att straffbarheten av en handling verkar så, att människorna *avskräckas* från att begå densamma. Det är nu visserligen sant, att straffet såsom avskräckningsmedel har ett visst inflytande på brottsfrekvensen. I sådant avseende måste nu först erinras om sådana fall — t. ex. uppror eller upplopp (särskilt anförandet därav), offentlig uppmaning till brott, offentligt eller skriftligt förtal eller ärekränkning, våld eller misshandel å öppen gata, mängden av s. k. politiförseelser m. m. — i vilka brottet s. a. s. enligt sin beskaffenhet måste begås öppet och icke kan begås i hemlighet. Här verkar straffbarheten givetvis avskräckande, ehuru man får komma ihåg, att brottspreventionen även här i högre eller lägre grad är beroende jämväl på moralinstinkter emot den brottsliga handlingen, uppkomna på det sätt att straffbudet, som allmänligen efterföljts — omedelbart på grund av avskräckningen, medelbart på grund av sin sociala betydelse — härigenom s. a. s. rycker den allmänna moralen med sig mot det ifrågavarande brottet.

Lämna vi emellertid nu antydda brott åt sidan, så är det tydligt, att straffets avskräckande verkan närmast yttrar sig däri, att brottslingen söker sig ett sådant tillfälle, att han tror sig skola kunna undgå upptäckt och därmed straff. Därigenom måste vid själva brottets begående *fruktan* för straffet ovillkorligen få en högst reducerad betydelse. Man kan under dessa omständigheter med skäl fråga sig, huruvida straffets *avskräckande* verkan *överbud* — ifråga om den stora mängden av brottskategorier — kan anses ha någon *social* betydelse. Faktiskt måste denna fråga nekande besvaras. Antag nämligen, att brottsimpulserna icke hämmades av något annat än straffskräcken. Antag sålunda framför allt, att alla moraliska hämningar mot brottet saknades. Det är nu givet, att praktiskt taget människorna av sin egoism eller andra passioner skulle drivas hän emot flera eller färre brott. Den rena indifferentismen skulle representeras av en handfull individer, vilka vi naturligtvis kunna lämna ur räkningen. Den högsta tänkbara brotts-hämmande verkan av straffet såsom injagande fruktan för brottets begående, d. v. s. såsom avskräckningsmedel, skulle sålunda bli den att *alla människor i samhället* visserligen avhölles från att begå brott i ur upptäcktssynpunkt riskfulla situationer, men att de därför *uppsökte eller avaktade de brottsstillfällena, då de trodde sig fullt säkra för upptäckt och straff*. Det kan nu visserligen visas, att fruktan för straffet icke kunde ha ens denna verkan. Av sina passioner skulle människorna drivas till brott utan att alls bry sig om upptäcktsrisken.¹ Men låt oss likväl förutsätta, att fruktan för straffet hade nyss sagda effekt. Huru mycket vore väl samhället betjänt med en sådan brotts-hämmande verkan? Ju mindre given straffkonsekvensen tedde sig för en individ, ju svagare bleve den hämmande verkan, som medvetandet om straffbarheten utövade på hans brottsimpulser. Och denna verkan upphörde helt och hållet i samma ögonblick, som omständigheterna gestaltade sig så, att han överbud icke längre funne sig behöva räkna med upptäckt av sitt planerade brott. Dylika tillfällen skulle naturligtvis förr eller senare och upprepade gånger under ett liv yppa sig för snart sagt *alla* individer i ett land. Lägg nu härtill, att *även straffriskens blotta reducering* ned emot ett minimum just ifråga om s. k. grövre brott, vid vilka brottsimpulserna vanligen äro särskilt starka, måste för mängden av individer leda till förflyktigande av varje brotts-hämning på grund av fruktan för straffet, och man förstår, att detta antagande, att straffbarheten prevenerade mot brott genom straffet såsom *avskräckningsmedel*, endast är ett tankeexperiment, som visar oss antagandets orimlighet. Det måste ju faktiskt innefatta, att samhället skulle översvämmas av brott, d. v. s. att det icke skulle kunna existera och därmed icke heller någon strafflag.

Ehuru vår straffrättsvetenskap har förbisett saken, är därför något helt annat än fruktan för straffet oundgängligen nödvändigt till motverkande av brottsliga handlingar. Detta andra kan icke vara något annat än en allmänt utbredd, spontant reagerande moralisk känsla, en plikt-känsla emot de straffbelagda handlingarna, om man så vill en allmänt utbredd moralinstinkt emot

¹ Se härom mitt Svar till professor Thyrén, s. 111, och jfr även s. 131—135 därst.

dem. Det säger sig ju självt, att människor i allmänhet icke ofelbart begå t. ex. s. k. förmögenhetsbrott, så snart de erhållit ur upptäcktssynpunkt fullkomligt riskfria tillfällen till sådana handlingar. De flesta avhållas likväl därifrån just av sin moralinstinkt däremot. Att en allmän moralinstinkt emot de flesta straffbelagda handlingar existerar är notoriskt. Likaså det särskilt beaktansvärda förhållandet, att denna moralinstinkt reagerar mot den straffbelagda handlingen såsom sådan, d. v. s. bestämd genom vissa objektivt fixerbara karakteristika, som väl innefatta motivläget men *utesluta brottslingens egen moraliska situation vid handlingstillfället*. En grundläggande social betydelse har denna plikt-känsla mot brottet just genom sin, moraliskt bedömt, ytliga karaktär, genom sin karaktär att utan reflexion över den handlandes moraliska inställning *absolut* avböja handlingen endast och allenast därför, att den faktiskt framträder såsom straffbelagd, d. v. s. såsom ett brott. Det kan nu visas, att denna visserligen ytliga men just därigenom *fasta* och för samhällsbeståndet nödvändiga moralinstinkt mot brotten *åstadkommes just genom strafflagens uppehållande*. Det måste vidare till sakens förståelse märkas två ting. För det första att denna plikt-känslas mot brottet stora betydelse beror på det socialt psykiska trycket från den miljö, i vilken den inför brottsfrestelsen stående personen rör sig. Dennes egen s. a. s. privata plikt-känsla skulle motverkas av hans personliga intressen att begå handlingen. Plikt-känslan reagerar på ett helt annat, på ett otyglat sätt hos dem, som icke, åtminstone icke vid tillfället ifråga, ha något intresse av att brottet begås. Det är denna hos omgivningen utbredda och utan hinder av egna motverkande intressen reagerande plikt-känsla, som för den inför brottsfrestelsen stående genom suggestivt tryck på honom åstadkommer den där oreflekterade moralinstinkten mot handlingen, som utan diskussion av skäl för eller emot densamma kommer denna att framstå såsom något, som utan vidare är absolut förbjudet. Vidare är det av vikt att beakta betydelsen i ett annat avseende av denna just oreflekterade, instinktmässiga reaktion mot brottet. De mera betydande brotten framdrivas ofta av människornas känslor av hat och hämnd eller andra lidelser, d. v. s. *instinktmässiga* reaktioner, emot medmänniskor. Här är varje klart dömande reflexion över brottets följder utesluten. Dessa undermedvetna, av förnuftet obundna impulser kunna icke ens i sådana fall, då brottsupptäckt är ofrånkomlig och straffet sålunda med nödvändighet förestående, motverkas av fruktan för straffet. Ty sådan avskräckande verkan *förutsätter* det, som just här är uteslutet, nämligen reflexion över följderna av brottet. Dessa undermedvetna impulser *till* ett brott kunna endast och allenast motverkas av reflexionslöst verkande impulser *mot* samma brott. Dessa senare impulser inneslutas i det genom medvetandet om strafflagens uppehållande alstrade spontana, instinktmässiga avböjandet av den straffbelagda handlingen. Jag anser mig angående allt detta icke böra belasta utrymmet med en närmare utredning utan hänvisar till vad jag i sådant avseende på andra ställen utvecklat.¹ Äro mina synpunkter i det väsentliga riktiga — och till

¹ Se Kritik av straffrättens grundåskådningar, s. 22—36, och Svar till professor Thyren, s. 105—135. Såsom i vissa avseenden belysande kan jag jämväl hänvisa till mina skrifter Förbudsfrågan ur rättslig synpunkt, 1920, samt Variör får totalförbudet icke införas?, 1922.

dato ha de icke i *sak* blivit bemötta — är det ofrånkomligt, att vad som giver strafflagen dess *väsentliga betydelse för samhället* — åtminstone om man bortser från sådana särskilda brott, vilka enligt sin beskaffenhet begås mer eller mindre öppet — är dess nu berörda moralbildande verkan. Om man lämnar ur sikte en del förhållanden, vilka i detta sammanhang äro utan varje intresse, måste därför förnuftigtvis vid strafflagstiftningen städse det spörsmålet träda i förgrunden, huruvida ett ifrågasatt straffbud kan anses ha förmågan att bland dem det gäller gripa fatt i moralen, så att det kan dirigera moralinstinkterna till kamp och seger över impulserna till den straffbelagda handlingen.

Straffbudet mot homosexuella handlingar kan icke fullgöra någon social funktion.

Vända vi oss nu åter till de homosexuella handlingarna, så är det ju tydligt, att här icke kan vara fråga om någon straffets sociala funktion såsom avskräckningsmedel. Detta följer därav, att dessa handlingar å ena sidan innefatta utlösning av en stark drift och å andra sidan enligt sin beskaffenhet merendels företagas under sådana omständigheter, att de agerande tro sig vara fullständigt eller tillnärmelsevis skyddade mot risken av upptäckt och straff. Men å andra sidan, vore det väl tänkbart, att strafflagen här skulle kunna verka moralbildande? Vid denna frågas besvarande måste man skilja mellan homosexuella handlingars begående av homosexuella (inkl. bisexuella) och heterosexuella personer.

Frågan blir alltså först, om det vore tänkbart, att straffbudet ifråga kunde allmänneligen s. a. s. gripa fatt i de homosexuellas moral och dirigera denna till ogillande och därmed till förhindrande av homosexuella handlingar. Det nekande svaret är så uppenbart, att frågan förefaller meningslös. Ifrågasvarande handlingar äro ju utslag av personernas naturliga drifter. Den etik, som kan utbildas i dessa människors erotik, måste givetvis stå i förhållande till arten av deras könsdrift på samma sätt som de heterosexuellas ifrågasvarande etik är bestämd av arten av deras könsdrift. Straffbudet, såvitt det avser de homosexuella själva, synes sålunda icke kunna fullgöra någon social funktion. Emellertid måste till undvikande av missförstånd här påpekas, att straffbarheten av ifrågasvarande handlingar, *begångna av homosexuell person*, kunde tänkas bidra till motverkande av sådana handlingar av *heterosexuell person*. Att av sådan anledning kriminalisera den homosexuelles handling läte dock näppeligen förena sig med sociala synpunkter såsom bestämmande för strafflagstiftningen. En homosexuell handling av homosexuell person är med hänsyn till väsentliga faktiska omständigheter och till *hela* motivläget en *fullständigt* annan handling än homosexuell handling av heterosexuell person. Med straffbarheten av homosexuell persons handling skulle sålunda preveneras icke mot dylika handlingar, ty ett sådant syfte var orealiserbart, utan mot helt andra handlingar, nämligen homosexuella handlingar av heterosexuell person. Onekligen skulle situationen vara icke blott egendomlig utan fullkomligt unik, i det att något motstycke icke ginge

att uppleta. Och anledningen till uppställandet av denna unika figur skulle icke kunna vara någon annan än den, att — såsom vi strax skola se — det icke låte sig göra att lämna den homosexuelles handling straffri, men kriminalisera den heterosexuelles (homosexuella) handling. Visserligen har straffet intet självändamål. Men å andra sidan skulle straffbudet kunna förfela sitt syfte, om detta sattes så avlägset, att det avsåge prevention icke av sådana handlingar som den bestraffade utan helt andra, låt vara skenbart av samma slag. I sådant avseende får man här särskilt betänka, att de *ifrågavarande* heterosexuella personernas¹ antal är försvinnande litet i jämförelse med de homosexuellas. Hade förhållandet varit det motsatta, skulle man möjligen ha kunnat på allvar reflektera på anordningen. Såsom saken faktiskt ligger till, synes den utesluten. Att ställa ett antal människor under ett straffbud, som blott hade förmåga att psykologiskt verka på en liten procent av detta antal, dylikt skulle stå i strid med den numera utbildade humanitära uppfattningen, att strafflidandet är ett tvångsmedel, som icke bör tillgripas, såvida icke det sociala gagnet därav påtagligen uppväger den sociala skadan. Och vid bedömande av den frågan har man här att lägga märke till icke blott det fullkomligt unika förhållandet, att straffbudet skulle faktiskt gälla, låt oss säga 25,000 människor, bland vilka det a priori vore fullkomligt ineffektivt beträffande t. ex. de 20,000, utan jämväl att själva straffbudet såsom hämning på de återstående 5,000 (de heterosexuella, säkerligen en proportionerligt alltför hög siffra) vore ytterst problematiskt. Ty dessa senare ha ju den mest betydande hämning mot homosexuella handlingar i sina egna kroppsliga anlag. Ha dessa hämmande anlag intet betydtt, så lär icke heller straffbudet kunna i någon större skala väcka moralinstinkten emot de homosexuella handlingarna. Beaktas nu ytterligare, att det, såsom strax skall påvisas, är diskutabelt, huruvida det överhuvud föreligger något allmänt intresse att förebygga varje de heterosexuellas medverkan till homosexuella handlingar, och beaktas slutligen, att frågan om heterosexuell persons »förförelse» ligger utanför diskussionen i *detta* sammanhang, så torde det vara överflödigt att ytterligare säga något till förklaring av det påståendet, att ett straffbud avseende *homosexuella* personer icke kan ur sociala synpunkter vara motiverat *endast* därigenom, att det i någon mån kunde bidra till hämning av homosexuella handlingar av *heterosexuella* personer. Man måste därför, såvitt jag kan finna, stanna därvid, att homosexuella personers straffbarhet icke har någon social funktion att fullgöra.

Vad åter angår homosexuella handlingar av heterosexuella personer ligger saken givetvis annorlunda till. Ty såvitt dessa avses, går straffbudet icke emot utan överensstämmer med personernas naturliga anlag. Emellertid får nu med hänsyn till motivet för handlingen göras skillnad mellan dem, som blott av medkänsla med eller vänskap för den homosexuelle låna sig därtill, och dem som taga betalt för tjänsten. Håller man sig nu till det förra al-

¹ Med *ifrågavarande* heterosexuella personer åsyftar jag dem, som icke utan vidare, fullständigt oberoende av varje straffbud, genom sina naturliga anlag avhålla sig från homosexuella handlingar. Den stora mängden heterosexuella personer faller givetvis helt utanför den krets, å vilken straffbudet kan tänkas ha någon betydelse.

ternativet, så inställer sig genast den reflexionen, att den *praktiska möjligheten* att bestraffa den heterosexuelle, under det att den homosexuelle går fri, måste bli extraordinärt minimal. Ty huru skulle väl en åklagare — särskilt vid det förhållande att bisexualitet i stor skala existerar — kunna gentemot den tilltalades påstående, att han vore homosexuell (eller bisexuell), föra utredning om hans heterosexualitet? Med läkares hjälp vore kanske en sådan utredning möjlig. Men vore det verkligen lämpligt att belasta straffprocessen med sådant? Den frågan torde med så mycket större fog kunna framställas, som ytterligare följande synpunkter understryka densamma. Dels är det enligt det föregående högst tvivelaktigt, huruvida straffbudet i någon avsevärd utsträckning kunde ha någon moraliskt hämmande verkan på personer, som icke ens genom sina naturliga anlag låtit avhålla sig från homosexuella handlingar. Dels förefaller det också dubiöst, huruvida det i och för sig — d. v. s. bortsett från möjligheten av den heterosexuelles »förförelse» till homosexualitet — kunde anses föreligga ett socialt intresse att söka förhindra de heterosexuellas medverkan till homosexuella handlingar genom sådan medverkans straffbarhet. Ett närmare ingående härpå kan på grund av tidsbrist icke ske. Blott följande skall sägas. En utgångspunkt är ju, att den *homosexuelles* handlingar böra vara straffria. Ytterligare en sak torde man kunna utgå ifrån, nämligen att det icke kan vara en socialt likgiltig sak, huruvida tusentals individer i samhället förhindras att i väsentligt avseende leva i enlighet med sin natur och dymedelst få sitt känsloliv förkrympt. Av Bilagan framgår emellertid, att tillfredsställandet av den homosexuella driften är i viss grad beroende på medverkan från heterosexuella personers sida. Under dessa omständigheter synes det icke kunna föreligga något socialt intresse att söka förebygga en sådan medverkan. Lägges det ena till det andra, synes man nödgad att rentav betrakta de heterosexuellas straffbarhet vid sidan av de homosexuellas strafffrihet såsom inkonsekvent, bortsett från den praktiska svårigheten i fråga om dess genomförbarhet. Såvitt jag vet, finns det icke heller någon strafflag, som uppehåller en sådan olikhet. Enligt de lagar eller lagförslag, i vilka den homosexuelles handlingar äro straffria, äro jämväl homosexuella handlingar av heterosexuell person straffria.

Har den heterosexuelle för sin medverkan betingat sig vederlag, så kan givetvis diskuteras, huruvida ett övervägande ur sociala synpunkter leder till att ett *sådant* handlingssätt bör kriminaliseras. Den frågan har dock icke något att skaffa med straffbarheten av homosexuella handlingar i och för sig.

Resultatet blir sålunda, att även om det kunde betraktas såsom ett socialt intresse att motverka homosexuella handlingar, så låte sig ett sådant motverkande dock icke åstadkommas genom deras kriminalisering, enär straffbudet här överhuvud icke kan fullgöra någon social funktion. F. ö. torde framställningen även ha givit vid handen, att också det hypotetiskt gjorda antagandet, att det förefunnes ett socialt intresse att motverka ifrågavarande handlingar, i verkligheten var ogrundat.

För fullständighetens skull må emellertid nu den frågan beröras, om icke detta oaktat den ifrågavarande straffbarhetens upphävande måste anses stö-

tande för det allmänna rättsmedvetandet. Utan tvivel vänder sig den stora allmänheten mot homosexualiteten med, ofta mycket höggradig, moralisk indignation. Och rättsvetenskapen ser saken ofta så, att rätten är ett uttryck av det allmänna rättsmedvetandet.¹ Detta senare är emellertid ett fatalt misstag, varpå i detta sammanhang uppmärksamheten måste fästas. Rättsmedvetandet är icke grundläggande för utan tvärtom omedelbart väsentligen dirigerat av rätten. Att bygga rätten på rättsmedvetandet är därför ogörligt, hur utomordentligt stor betydelse detta än har för samhällsmekanismens uppehållande.² Emellertid är det för lagstiftaren alltid av vikt att ha sin uppmärksamhet inriktad på det allmänna rättsmedvetandets föreställningar. Hur irrationella dessa än äro, kan det likväl under särskilda omständigheter vara ett socialt intresse, att lagarna formas efter dess yttringar, nämligen när motsatsen skulle kunna uppfattas såsom en kränkning av »rättvisan» och därigenom komma att undergräva respekten för lagstiftarens auktoritet. Att i förevarande fråga lägga det allmänna rättsmedvetandet till grund för lagstiftarens ståndpunkt vore dock sannerligen uttryck för en anti-social princip. Ty varpå grundar sig denna utbredda rättskänsla emot homosexualiteten? Väsentligen på två faktorer, båda av den art, att de uppenbarligen icke böra få spela någon roll. Den grundläggande faktorn är den rena ignoransen. Detta inses ju omedelbart därav, att den moraliska indignationen här alldeles icke begränsar sig till homosexuella handlingar utan jämväl avser själva *homosexualiteten*. En moralisk indignation emot människor på grund av något, som vid närmare undersökning visar sig icke vara något annat än deras *skapnad*, torde få hänföras till primitiviteter, av vilka en klok lagstiftare icke kan låta sig bestämmas. Hos den, som på detta område är upplyst, torde näppeligen någon annan moralisk indignation kunna ifrågakomma än den, som riktar sig mot den moraliskt indignerade ignoransen själv.³ Den andra faktorn är den ifrågavarande strafflagsparagrafen, genom vilken de homosexuella männen ställas, såsom det på folkspråket heter, »utanför lagen». En bättre underblåsare av rättsmedvetandets primitiva reaktioner än själva strafflagen kan givetvis icke tänkas. Men det är också tydligt, att, såvitt rättskänslan mot homosexuella handlingar fått sin styrka genom hithörande straffbud, är det en *petitio principii* att åberopa sig på denna rättskänsla i diskussionen om straffbudets upphävande.

Ytterligare en sak måste i detta sammanhang påpekas. Psykologisk erfarenhet giver vid handen, att, därest människorna allmäneligen vore tillräckligt insatta i de hithörande faktiska omständigheterna, så skulle alla de, vilkas känslor äro på vanligt sätt influerade av deras reflektionsförmåga,

¹ Se Obligationsbegreppet II, s. 75 f., s. 105 f., s. 179 f.

² Se härom Obligationsbegreppet I, s. 4—7, samt II, s. 74—91.

³ Må man läsa den gripande skildringen av *Radclyffe Hall*, *Ensamhetens brunn*, Tidens förlag, 1932. — Denna bok — som även genom sin konfiskering(!) i England, författarinnans hemland, blivit belysande för okunnighetens och hyckleriets makt — angår visserligen huvudsakligen den kvinnliga homosexualiteten. Men bokens anklagelse mot samhället har sin fullständiga giltighet även med hänsyn till de manliga offren för den allmänna vidskepligheten eller — ännu vedervärdigare — det sociala hyckleriet på detta område. För övrigt lämnas där också en hastig men förfärande inblick i den manliga homosexualitetens av den allmänna »moraliska» indignationen betingade följder.

icke kunna moraliskt reagera emot homosexuella handlingar, i allt fall icke starkare än emot det illegitima umgänget mellan heterosexuella personer. Och ur det *allmännas* synpunkt måste det ovillkorligen vara mera angeläget att få den moraliska indignationen att reagera emot sådant könsumgänge än mot homosexuella handlingar. Med det förra äro påtagliga allmänna olägenheter förbundna, som de senare äro fria ifrån: veneriska sjukdomar och oäkta barnsbörd. Det är sant, att den manliga prostitution, som följer i homosexualitetens släptåg, måste betraktas såsom ett socialt ont. Men frågan är: kan det i sådant avseende ens tåla någon jämförelse med den vanliga kvinnliga prostitutionen? Härmed är naturligtvis icke sagt, att det illegitima vanliga könsumgänget borde kriminaliseras. Härmed är endast sagt, att den gängse moraliska indignationen mot det homosexuella umgänget, särskilt i beaktande av att det *icke finns* något legitimt sådant, är av mest primitiva och vidskepliga slag, samt att det därför icke är lämpligt att underblåsa denna indignation genom strafflagen utan tvärtom är en för det allmänna angelägen sak att i görligaste grad motverka densamma.

Såsom en *sammanfattning av resultatet* av ovanstående kan sålunda sägas, att homosexuella handlingars straffbarhet förnuftigtvis icke kan anses motiverad, därest icke sådan straffbarhet är gagnelig ur sociala synpunkter, att dessa handlingars straffbarhet i skilda avseenden medför sociala nackdelar, att sagda straffbarhet icke i något avseende kan medföra socialt gagn samt att därför den ifrågavarande straffbarhetens upphävande är en betydande social angelägenhet.

Behovet av straffbud mot utpressning.

Emellertid är det nu icke tillräckligt med det ifrågavarande straffbudets upphävande. Jag har förut erinrat om detsammas betydelse såsom stöd för utpressning mot den homosexuelle. Med hänsyn till allmänhetens nyssberörda »moraliska» fördömande av homosexualiteten är det emellertid självfallet, och framgår för övrigt mycket starkt av Bilagan, att utpressning kan komma i fråga även efter upphävandet av straffbarheten för homosexuella handlingar. Dock blir situationen i två avseenden förändrad efter ifrågavarande lagändring. Dels kan utpressaren icke längre hota med angivelse till åtal. Dels kan, när utpressaren hotar med annan skandalisering, offret utan åtalsrisk hos polisen eller annan åklagare framställa begäran om utpressarens omhändertagande. Men här yppa sig emellertid nu med gällande ordning tvenne motigheter. Av dessa bör kanske först nämnas, att utpressningen i fråga endast är straffbar, om den faller under 15: 22, 1 st. eller 15: 23 strafflagen. Det senare lagrummet är visserligen tillämpligt, när utpressaren icke lyckats avtvinga offret några medel, men förutsätter å andra sidan att det meddelande, varmed hotas, är »brottslig gärning». Det förra lagrummet förutsätter att utpressaren framtingat någon uppoffring från motpartens sida samt att det skett »utan laga rätt eller med missbruk av sin rätt». Det citerade uttrycket innehåller efter orden ingen realiserbar mening och dess tolkning är därför osäker. Och otvivelaktigt torde vara att det har sina svårig-

heter att bevisa, att det meddelande, som utpressaren hotat att göra, innefattade »brottslig gärning» (efter 16: 8 strafflagen). Den andra motigheten för den av utpressaren attackerade ligger däri, att han genom sin angivelse till åtal riskerar det som han framför allt annat fruktar, nämligen att hans namn i det ifrågavarande sammanhanget skall komma till offentligheten eller i det fall bli känt på ett sätt, som han är rädd för.

Av dessa skäl äro först och främst sådana lagbestämmelser erforderliga, att varje utpressning medelst hot att lämna tredjeman meddelande om homosexualitet eller homosexuell handling blir straffbar och det vare sig utpressaren till någon del vinner sitt syfte eller icke. Huruvida därvid 8 § i det av professor Thyren 1920 framlagda lagutkastet (Förmögenhetsbrotten. Första delen) kan tjäna som förebild skall ej dryftas. Frågan torde falla inom det professor Bergendal lämnade utredningsuppdraget. Nämnas må blott, att en särskild skärpa i straffet för ifrågavarande slag av utpressning kanske kunde tagas i övervägande såsom en nyttig motvikt emot den gängse »moraliska» indignationen över homosexualiteten. Vidare är det angeläget att skaffa laglig garanti för att utpressningsoffret icke riskerar att bliva på något sätt blottställd genom sin åtalsangivelse.

Överblick av homosexuella handlingars straffbarhet under olika tider och i olika länder.

Att fortfarande i en mängd s. k. civiliserade länder homosexuella handlingar såsom sådana äro straffbara, säger oss *intet* till stöd för att några förnuftiga synpunkter kunna utletas för bibehållande av sådana straffbud. Denna frågas hela historia utvisar nämligen, att straffbarheten från början varit bestämd endast av superstitiösa föreställningar.¹ I antiken voro hithörande handlingar i och för sig icke straffbara. Straffbarheten förutsatte *särskilda* omständigheter. Vad som åstadkom omsvängningen var kristendomen, som härvid stödde sig på bibeln. Dennas drakoniska föreskrifter emot sodomi torde emellertid haft sin grund i uppfattningen, att det här var fråga om *hedniska* laster. Såväl i de romanska som de germanska länderna är det kristendomen, som har att tillskriva sig »förtjänsten» av straffgrymheterna på detta område under medeltiden och allt intill början av 19:de århundradet, ställvis intill våra dagar.² Man har velat åberopa sig på uttalanden av *Tacitus* till stöd för att sodomi bestraffades hos germanerna före kristendomens införande. Emellertid saknas all faktisk grund för att den homosexuella handlingen *såsom sådan* här bestraffades. Det finns ingen anledning antaga annat än att straffbarheten, liksom i antiken, har förutsatt särskilda utanför homosexualiteten liggande omständigheter. Den religiösa bakgrunden framträder tydligt däri, att sodomi tillsammans med hädelse och kätteri av juristerna långt fram

¹ Se härom Hirschfeld, *Die Homosexualität des Mannes und Weibes*, 1914, s. 810 ff., som ligger till grund för en stor del av det följande.

² *Pellicatio (coitus in anum)* var, åtminstone intill världskriget, i England och Skottland belagt med livstids straffarbete, i Victoria i Australien med dödsstraff. I avscende å en del laguppgifter i det följande står jag icke för dem, såvitt fråga är om tiden efter världskriget.

i tiden hänfördes till *crimina ecclesiastica*. Oräkneliga äro de, som under medeltiden och långt fram i nyare tiden för sina *medfödda* anlags skull efter utstående av allt slags skymf och tortyr fått sätta livet till på bålet, eller genom levande begravning, genom strypning, genom dränkning eller genom halshuggning. Ett enda år, så sent som 1730, blevo t. ex. blott i Holland på grund av homosexuellt brott 38 män strypta, 15 hängda, två dränkta och två halshuggna. Sedan många sekler tillbaka hade då »sodomiter» varit fredlösa och likställda med mördare och rövare. Vanligen behandla lagarna tidelag och sodomi tillsammans. Möjligen har redan i äldsta medeltiden även den lesbiska kärleken (tribadi) kommit i samma klass. 116 art. i den s. k. Carolina, Karl V:s *Peinliche Gerichtsordnung* (av 1532), liksom den ända till 1813 gällande lagen i Bayern, bestraffade *alla tre slagen* på samma sätt, den förra lagen med bålet, den senare också med bålet, dock först efter delinkventens föregående halshuggning. Carolina torde, såsom vi strax skola se, haft betydelse för den nordiska uppfattningen. Såvitt jag känner, har tribadi faktiskt icke varit straffbar i Sverige, icke ens efter införande av nuvarande strafflag, vars ordalag dock omfatta jämväl sådana handlingar. Hur Christian V:s lov ävensom danska strafflagen av 1866 (177 §) i detta avseende tolkats, kan jag icke yttra mig om.¹ Norska strafflagen av 1842 liksom den nuvarande begränsade sig uttryckligen till umgänge mellan män. I mitten på 1800-talet upphävdes straffet för könsumgänge mellan kvinnor i Tyskland, såvitt på den tiden överhuvud homosexuella handlingar där voro straffbara, varom nedan. Upphävandet av straffet för tribadi lär där så skett helt oavsiktligt, genom bristfällig formulering. Alltjämt äro *formuleringarna* i åtskilliga strafflagar sådana, att jämväl tribadi faller därinom. Utom i den nyss upphävda danska strafflagen liksom i den svenska är detta fallet i flertalet av de schweiziska kantonerna, varest de homosexuella handlingarnes *principiella* straffbarhet gäller; likaså i staten New York. Huruvida detta även betyder, att tribadi faktiskt är straffbar, eller huruvida icke straffbuden tolkas såsom avseende blott manligt umgänge, därom kan jag icke yttra mig. I nyare lagar eller lagförslag, som i *princip* lämna homosexuella handlingar straffria, meddelas alltid strafföreskrifter under förutsättning av tillkomsten av *särskilda* omständigheter. Dessa föreskrifter göra merendels ingen skillnad, alltefter som umgänget är mellan män eller kvinnor. Detta är den nya danska lagens ståndpunkt, likaså ståndpunkten i nedan berörda norska och schweiziska lagförslag. Samma är förhållandet i franska *code pénal* och av denna mera omedelbart influerade lagar. Det tyska riksdagsutskottets nedan berörda förslag begränsar sig åter till manligt umgänge.

Vid sidan av avrättningsstraffet för homosexuella handlingar förekommo kastrering och andra kroppsstraff, såsom avskärandet av öronen och utstickandet av ögonen. Dylika straff, ävensom skampålen, synas framför allt ha kommit till användning, när handlingen icke fullbordats utan stannat vid för-

¹ I skrivande stund erhåller jag på begäran det meddelande från professor *Krabbe* i Köpenhamn, att gamla danska strafflagens 177 § *aldrig* har tillämpats på tribadi samt att icke heller andra straffbestämmelser tillämpats därpå.

sök. Vad detta skampålsstraff kunde innebära förstår man av en skildring därav från England ett så sent år som 1810. 7 medlemmar av en homosexuell klubb i London hade dömts till skampålen på Haymarket. Det heter i denna skildring¹ bl. a. följande:

»Den avsky, som alla samhällsskikt kände över dessa eländas avskyvärda handlingar, föranledde många tusenden att såsom åskådare närvara vid deras bestraffning . . . Klockan $\frac{1}{2}$ 1 kommo sherifferna och cityföreståndare med mer än hundra beridna och med pistoler beväpnade konstaplar och med hundra poliser till fots. Detta manskap beordrades till »Old Bailey Yard», varest en vagn, som plägade användas för fängstransport från Londons fångelser till galärerna, stod i ordning för brottslingarna . . . Den första hälsning, som bestods brottslingarne, var en salva av smuts och en serenad av visslingar, tillmälen och förbannelser, varigenom de nödgades kasta sig ned med ansiktet mot vagnsbotten. Pöbeln, framförallt kvinnorna, hade samlat stora mängder gatusmuts för att bereda ett varmt mottagande åt föremålen för deras harm . . . Smutsregnet fortfor under färden till Haymarket. Redan innan halva vägen tillryggalagts, voro offren icke längre igenkännliga som mänskliga varelser. Hade vägen varit ännu längre, skulle de i vagnen ha blivit fullkomligt överhöljda med avskräden. Vårdshusvärden (en av de dömda), en stor stark karl, som satt något avsides från de övriga, kunde icke så lätt dölja sig som de andra mindre männen. Därför, ävensom emedan han var mycket känd, bombarderades han med dubbelt raseri. Döda katter och hundar, avfall, potatis, rovor o. s. v. regnade från alla sidor ned på honom, varvid hans skenbart manliga hållning inbragte honom särskilda förbannelser, och endast vagnens fortsatta fart hindrade att han omedelbart mördades . . . Innan de uppnådde platsen för skampålen, voro deras ansikten genom slag och smuts fullständigt vanställda. Och vid bestigandet av skampålen sågo de ut som en hög träck. Omkring femtio kvinnor fingo tillstånd att ställa sig omkring dem och kastade nu oupphörligen på dem smuts, döda katter, ruttna ägg och potatis samt blod, avfall och dynga, som innehöllos i hinkar, vilka hade släpats dit av några slaktare från St. James torg.»

Jag har anfört denna skildring, enär den synes mig belysande för arten av det rättsmedvetande, som ligger i bakgrunden för homosexuella handlingars straffbarhet. Det rättsmedvetande, som det är en för lagstiftaren angelägen sak att beakta och omhulda måste vara lett eller åtminstone på något sätt influerat av *sociala* instinkter. De instinkter, som i rättsmedvetandets reaktioner mot de homosexuella komma till synes, äro tydligen av ett annat slag. Året för den nu beskrivna händelsen (1810) *avrättades* för övrigt i England två personer för homosexuellt brott. Dödsstraffet kvarstod här till 1861 och i Skottland till 1889. I England ersattes dödsstraffet med *livstids straffarbete*, som alltjämt gäller. Emellertid synes brottet ifråga (*buggery*) ha begränsats till *pedicatio (coitus in anum)*, dock, synes det, icke blott mellan män utan även *pedicatio mulieris* (mellan man och kvinna).² 1885 tillkom emellertid i England en ny lag, som belade enklare slag av homosexuella handlingar med fängelse eller straffarbete i högst 2 år. Det var efter denna lag, som Oscar Wilde omkring 10 år efter dess tillkomst kunde dömas.

¹ Återgiven av Hirschfeld efter Dühren, *Englische Sittengeschichte*, Berlin 1912, Bd II, s. 31 ff.

² Sådan »naturlig ökt» mellan heterosexuella har blott i ett fåtal länder varit straffbar.

Bortsett från England verkade upplysningstidens anda en betydande omvägning på detta område. Österrike och Preussen synas ha varit de länder, som först avstodo från dödsstraffet för homosexuella handlingar (1787, resp. 1794). Men deras *straffrihet* infördes först i den Napoleonska lagstiftningens länder (1810). Såsom följd därav råder i princip *alltjämt straffrihet* i Holland, Belgien, Frankrike, Portugal, Spanien, Italien, Rumänien, Monaco, Luxemburg samt de schweiziska kantonerna Genf, Waadt, Wallis och Tessin. Exemplet följdes mycket snart av Bayern (1813) och senare av Württemberg (1839), Braunschweig samt Hannover (1840). Bayern tilldrager sig ett särskilt intresse av två skäl. Dels berodde Bayerns upphävande av straffbarheten på inflytande av en av alla tiders störste kriminalister nämligen *Anselm von Feuerbach*. Dels var Bayern 1865 ståndaktigt, när dess regering, framhävande behovet av en enhetlig tysk lagstiftning i ämnet, påyrkade straffbarhetens införande i överensstämmelse med vad som gällde i Preussen och Sachsen. Bayerska kammaren avlog yrkandet med den motiveringen, att det saknades all rättsgrund att bestraffa en könslig handling, som utfördes av två vuxna individer under ömsesidigt medgivande. Vad regeringen gjorde gällande innefattade icke ens skuggan av en rättsgrund. Överensstämmelse med grannstaterna kunde likaväl åstadkommas på den motsatta vägen, nämligen därigenom att dessa avskaffade en straffbarhet, för vilken icke funnes någon rättfärdighetsgrund.

Efter tyska rikets uppkomst gäller nu visserligen för både Bayern, Württemberg, Braunschweig och Hannover detsamma som för Tyskland i övrigt nämligen 175 § i tyska strafflagen (1872). Märkas må angående detta stadgande, att straffminimum är så lågt som *en dags fängelse*. Är straffet sålunda högst väsentligt lindrigare än enligt förut gällande 143 § i 1851 års preussiska strafflag, så har dock straffbudet *på grund av judikaturen* kommit att bli avsevärt *mera omfattande* än sistnämnda stadgande, i det att man efter nu gällande lag dömer till straff för alla slags beischlagsähnliche Handlungen, d. v. s. icke blott, såsom enligt föregående praxis, *coitus in anum* utan även *immissio in os* och *inter femora* samt dessutom åtskilligt annat. Härigenom har emellertid rättspraxis väsentligen utvidgat brottsrekvisitet utöver vad som hävdades av straffrättsvetenskapens främsta representanter, såsom *Binding* och *v. Liszt*, vilka för straffbarhet fordra *coitus in anum*.

I det strafflagsförslag som 1927 framlades för tyska riksdagen intogs ett stadgande om fängelsestraff för beischlagsähnliche Handlungen mellan män. I motiveringen anföras först synpunkter *emot* sådan straffbarhet, därefter synpunkter *för* densamma. Med den uppfattning, som jag i det föregående hävdade angående straffets sociala funktion, är ohållbarheten i dessa senare synpunkter uppenbar. Ett närmare ingående på saken torde vara överflödigt så mycket hellre som vederbörande riksdagsutskott år 1930 låt vara med obetydlig majoritet gått in för *upphävandet av straff* för homosexuella handlingar såsom sådana. På grund av de politiska förhållandena har tyska riksdagen icke yttrat sig angående lagförslaget ifråga.

I Schweiz framlades 1918 ett förslag till gemensam strafflag för samtliga

kantonerna. Enligt detta förslag äro de homosexuella handlingarna i och för sig *icke straffbara*. Sådan straffbarhet, som ditintills förelegat för de flesta kantonernas del skulle sålunda med förslaget antagande upphävas.¹

Vända vi oss därefter till de nordiska länderna, så torde ett stadgande i Gulatingslagen angående sodomi (däremot icke tribadi) såsom urbota brott vara det äldsta kända stadgandet. Under 1500- och 1600-talet återspeglar sig den kontinentala uppfattningen i dansk (och norsk) praxis, som med sina dödsdomar för sodomi anses ha tagit den förut berörda 116 art. i Carolina till förebild. Denna praxis avsatte sig i Kristian V:s danske lov (1682), som föreskrev, att »Omgængelse, som er imod Naturen, straffis med Baal og Brand» (6. 13. 15). Stadgandet avsåg såväl tidelag som sodomi. Vårt eget lands rätts-historia utvisar det egendomliga förhållandet, att vi icke haft någon straffbestämmelse emot sodomi vare sig i landslagen eller i 1734 års lag, oaktat tidelag där fanns bestraffat. Det är först genom 18:10 i nuvarande strafflag, som homosexuella handlingar blivut uttryckligen kriminaliserade. Utan tvivel är det inflytandet av den tyska (eller danska) rätten, som likväl verkat, att sodomi hos oss bestraffats åtminstone under slutet av 1600-talet och därefter. I 1683 års krigsartiklar och kungl. rådens brev av 1713 föreskrives, att sodomi skall vara straffbart lika väl som tidelag. Och ehuru missgärningsbalken i 1734 års lag blott upptager tidelag, utvisar rättspraxis, att jämväl sodomi bestraffats, dock icke med döden, fastän tidelagsdelinkventen enligt 10 kap. M. B. skulle »halshuggas och i båle brännas».

I strafflagarna för Norge (1842) och Danmark (1866) ingingo stadganden, till innehållet ungefärligen av det slag, som sedermera blev svensk lag i 18:10 strafflagen. Emellertid var det, som redan nämnts, blott den norska strafflagen, som uttryckligen begränsade straffbudet till homosexuella handlingar mellan män, under det att formuleringarna i danska och svenska strafflagen täckte såväl förhållandet mellan kvinnor som mellan män. — Emellertid gälla numera i både Norge och Danmark nya strafflagar och de hithörande frågorna ha där kommit i nya lägen.

Den nya danska strafflagen (1930) har i princip upphävt de homosexuella handlingarnas straffbarhet. Vad Norge angår, så har visserligen dess nuvarande strafflag (1902) alltjämt ett stadgande (213 §) angående straff för homosexuella handlingar. Men åtal får endast ske, när det »paakræves av almene hensyn». Detta torde betyda, att stadgandet praktiskt taget icke tillämpas. I varje fall har det enligt uppgift icke använts någon gång under de sista 25 åren. Huruvida något åtal dessförinnan grundats å detsamma känner jag icke till. Emellertid är av vad jag förut utvecklat tydligt, att den norska ståndpunkten icke är rationell. Om ett ifrågavarande stadgande aldrig tillämpas eller, såsom hos oss, blott tillämpas ett fåtal gånger om året gör ur social synpunkt icke mycket stor skillnad, så länge det även i förra fallet i allmänna medvetandet framstår såsom tillhörande gällande rätt. De sociala

¹ När en gemensam schweizisk strafflag kommer att antagas är synnerligen ovisst. I flera avseenden ha de olika kantonerna skilda intressen. Emellertid kan nämnas, att den ifrågavarande straffbarheten upphävts i Basel-Stadt (icke Basel-Land) genom en lag 1919.

nackdelar, som förut påpekats, göra sig nämligen då gällande, om ock i lägre grad. Emellertid framlades 1925 av en år 1922 tillsatt kommitté ett förslag till revision av 1902 års strafflag. Här föreslogs *slopandet* av straffbudet mot homosexuella handlingar såsom sådana.¹ Regeringen ville emellertid icke ansluta sig till förslaget, enär man ansåg det »overveiende betenkelig å legalisere perverse forhold av den her nevnte art». Detta torde dock få betraktas såsom en missuppfattning av frågeställningen. Dels kan en homosexuell handling av homosexuell person icke betraktas såsom något mera perverst än själva existensen av en sådan person. Men denna existens är givetvis lika naturlig som existensen av vad som helst, som faktiskt existerar. Dels är det att missförstå strafflagen och dess funktion, om man tror, att densamma »legaliserar» de handlingar, som lämnas straffria.

Den givna överblicken över lagstiftningen på området torde ha bekräftat vad som förut hävdats, nämligen att det här är fråga om ett straffbud, som icke har något annat än okunnighet och vidskeplighet att bygga på. Överblicken ådagalägger vidare, att denna grundval fått sig en första allvarlig skakning genom upplysningssidéerna på 1700-talet. Som ett bestående resultat av denna skakning kan antecknas de homosexuella handlingarnas principiella *strafffrihet i en lång rad av Europas kulturländer* (se ovan). Slutligen ha vi också sett, hur just i våra dagar i flera högtstående länder, varest straffbarheten fortfarit, grundvalen för densamma utsatts för en förvittringsprocess genom de upplysningens vindar, som trots all vidskeplighet, bigotteri och hyckleri svepa fram. I Danmark har denna förvittringsprocess redan slutfört sitt verk. I andra länder pågår den. Kanske bör till sist, i anledning av den stundom påstådda faran för rasens förfall på grund av homosexualitet, erinras därom att, såvitt jag är riktigt underrättad, ett så livskraftigt land som Japan i princip icke bestraffat homosexuella handlingar och att varken dess nuvarande strafflag eller praxis infört deras kriminalisering. En japansk jurist har meddelat mig uppgiften, att i hans hemland under feodaltiden (sträckande sig som bekant till 1868) rätt den uppfattningen, att det vanliga könsumgänget vore något orent i jämförelse med det homosexuella umgänget.

Detaljmotivering för yrkandet.

Nog vare sagt, för att envar må kunna förstå, att bibehållandet i vår strafflag av straffbudet mot homosexuella handlingar icke kan på ett förnuftigt sätt motiveras. Emellertid kriminaliseras i 18:10 strafflagen icke blott »otukt, som emot naturen är» utan även »otukt med djur», s. k. tidelag. Vore det rimligt att, därest lagstiftaren nu tager itu med stadgandet, icke helt upphäva detsamma utan endast ändra det så, att tidelag alltjämt förbleve kriminaliserat? Säkerligen icke. Tiden tillåter mig nu icke att närmare ingå på en argumentation. Endast följande må nämnas.

¹ Kommittén kunde därvid bl. a. åberopa sig på att *Getz*, Norges hittillsvarande största namn på kriminallagstiftningens område, redan 1889 ifrågasatt upphävandet av straffet för »onaturlig otukt».

Tidelagets straffbarhet har gamla anor i vårt land. Den återfinnes i 1734 års lag, i landslagen, ja i vissa av våra landskapslagar. I bakgrunden för dess kriminalisering ligga religiösa föreställningar, ävensom på okunnighet beroende fruktan för handlingens följder, en monstruös avkomma.¹ Några förnuftiga synpunkter kunna icke motivera bibehållandet av straff för tidelag såsom sådant. Den som begått tidelag kan ha varit i strafflagens mening otillräknelig. Då kan ju straffbarhet icke komma i fråga. Eller också kan han möjligen utan att ha varit på detta sätt otillräknelig ha varit behäftad med sexuell böjelse för ett sådant brott. Även nu har straffbarheten ingen funktion att fylla. Till sist kan han, även sexuellt, ha varit beskaffad på vanligt sätt. Handlingen har då begåtts antingen av blyghet gentemot kvinnor eller på grund av annat hinder för könsumgänge med kvinnor, i förening med personens högre värdering av tidelagshandling än masturbation. Straffbarheten skulle sålunda motiveras därav, att delinkventen handlade i enlighet med en smak på området, som skilde sig från den allmänna värderingens. Att det funnes något *socialt* intresse att med straffbud motverka en sådan smakriktning vore en ren fiktion. Först och främst må de lärde tvista om, vilken smak i förevarande avseende som med hänsyn till heterosexuell mans driftliv vore att anse som den sundare eller mindre osunda. Men även antaget, att valet därvid fölle på masturbationen, så vore ju därmed icke sagt, att straffbudet mot tidelag hade något socialt värde att tillvarataga. Naturligtvis kan det icke antagas, att tidelagets straffrihet skulle medföra fara för minskning i de manliga äktenskapskandidaternas antal. Män, som vore i behov av straffbud för att i sådant avseende göra sitt val, torde det icke finnas något socialt intresse att förmå till äktenskap, framför allt icke därest deras ifrågavarande smak anses tillhöra ärftliga anlag. Återstår då, att handlingen skulle såra sedlighetskänslan. Man frågar sig då vilkas: delinkventens, lika-sinnade kumpaners eller djurets? Ty det rör sig ju icke om handlingen, begången annat än i hemlighet. Har den åstadkommit »allmän förargelse eller fara för andras förförelse», då faller den in under 18:13, 1 st. i strafflagen. Såvitt tidelag ur förnuftiga synpunkter skall vara straffbart, måste det givetvis vara i enlighet med ett sådant straffbud. Om man på grund av det principiella upphävandet av tidelagets kriminalisering kan ha behov av någon ändring av sistnämnda stadgande för rekvisitets utformning eller för straffskärpning, torde icke här behöva dryftas.

Till sist må nämnas, att meningslösheten i att kriminalisera tidelaget såsom sådant numera synes vara ganska allmänt erkänd.² Detta straff har upphävts i den nya danska strafflagen. Det tyska strafflagsförslaget av 1925, »Die Reichsratsvorlage», stannade visserligen för homosexuella handlingars straffbarhet men slopade likväl kriminaliseringen av tidelaget. Det är sant, att denna återupptogs i 1927 års, för riksdagen framlagda, förslag. Men den ströks därefter ånyo av riksdagsutskottet. Det förut berörda norska kom-

¹ Se härom *Almquist*, Tidelagsbrottet. En straffrättshistorisk studie. 1926.

² För upphävande av tidelagets straffbarhet uttalar sig också *Almquist* a. a. s. 43. Justitierådet *Wedberg*, som recenserat arbetet ifråga, instämmer med honom, Sv. J. T. 1926, s. 232.

mittöförslaget intog också den ståndpunkten att straffbarhet här icke borde ifrågakomma. I det schweiziska lagförslaget av 1918 finns möjligheten av tidelagets såsom sådant bestraffning icke berörd.

Härmed torde nu tillräckliga grunder vara anförda för upphävandet av 18: 10 strafflagen i dess helhet. En mycket viktig sak återstår dock att beröra i fråga om de homosexuella handlingarna. Hela den föregående framställningen har berört frågan om straffbarhet eller straffrihet *i princip* för homosexuella handlingar, d. v. s. dessa handlingar såsom sådana. Liksom det illegitima könsumgänget i princip är straffritt men under särskilda omständigheter faller under än den ena än den andra strafföreskriften, så kan icke heller från den homosexuella handlingens principiella straffrihet dragas slutsatsen, att den icke under några omständigheter bör vara straffbar. Faktiskt förhåller det sig så i alla länder — som icke kriminalisera homosexuella handlingar i och för sig och som i detta sammanhang kunna ha något intresse — att sådana handlingar äro straffbara, åtminstone om de begås med våld, mot person under viss ålder eller på ett den allmänna sedlighetskänslan sårande sätt. I ingen lag eller lagförslag äro hithörande synpunkter mera fullständigt utförda än i den nya danska lagen. Såvitt homosexuella handlingar enligt denna bestraffas, göres *ingen skillnad mellan manligt och kvinnligt umgänge*. Reglerna för de homosexuella handlingarnas straffbarhet äro i övrigt kortfattat följande.

1. Straffbarhet inträder, enligt 225 § 1 st., i händelse omständigheterna vid gärningens begående motsvara dem, under vilka heterosexuellt könsumgänge är straffbart, i följande fall: kvinnan har våldtagits (216 §), kvinnan var avvita (eller i allt fall intagen på sinnessjukhus) eller ock på grund av sitt tillstånd oförmögen att motsätta sig handlingen eller inse dess betydelse, vare sig nu gärningsmannen försatt henne i sådant tillstånd eller icke (217 §), könsumgänget har, utan att 216 § eller vissa moment av 217 § äro tillämpliga, åstadkommits genom visst hot mot kvinnan (218 §), den ena personen var anställd vid det fängelse eller annan anstalt, där den andra var intagen (219 §), könsumgänget har åstadkommits därigenom, att mannen grovt missbrukat kvinnans beroende ställning i tjänsten eller i ekonomiskt avseende (220 §), könsumgänget har skett med barn under 15 år (222 §). Denna regel gives, som sagt, i 225 § 1 st., som också anger straffskalorna för de ifrågavarande *homosexuella* handlingarna. Denna är i vissa fall mildare, i andra fall åter strängare än straffskalorna i de nyss angivna stadgandena. Men givetvis bli straffskalorna i dessa av betydelse för straffmätningen i 225 § 1 st., som har en latitud från en månads till 6 års fängelse. Ur den synpunkten bör också erinras om 224 §, enligt vilken straffskalorna i 216—220 §§ samt 222 § proportionsvis minskas om könsumgänget har bestått i annat än samlag.

2. För att man eller kvinna skall straffas för *heterosexuellt* könsumgänge med person under 18 år fordras, att den minderårige *förförts* genom grovt missbruk av andra partens på ålder och erfarenhet beroende överlägsenhet (223 §, 2 st.). I *homosexuella* förhållanden åter straffas en person med

upp till 4 års fängelse för otuktig handling med person under 18 år, utan att någon som helst förförelse behöver föreligga. Dock kan straffet bortfalla, därest personerna äro varandra ungefärligen jämbördiga i ålder och utveckling (225 §, 2 st.).

3. *Förförelse* genom missbruk av på ålder och erfarenhet beroende överlägsenhet är emellertid en förutsättning för att homosexuell handling med person under 21 år skall vara straffbar (225 §, 3 st.).

4. Homosexuell handling mot betalning är straffbar för mottagande, icke för betalande parten (230 §).

5. Till sist märkes 232 §, en motsvarighet till 18: 13, 1 st. i vår strafflag och sålunda överhuvud icke förutsättande könsumgänge. Emellertid kan ju stadgandet komma i fråga till bestraffning av homosexuella såväl som heterosexuella handlingar.

Ett närmare ingående på dessa stadganden eller på andra lagar eller lagförslag i förevarande avseende är för mitt syfte överflödigt. Blott några påpekanden skola göras. Det torde vara ställt utom allt tvivel, att all förnuftig grund saknas att gå längre i fråga om de homosexuella handlingarnas straffbarhet än den danska lagen gjort. Däremot synes det mig kunna sättas i fråga, huruvida icke denna lag i ett par punkter gått för långt.

I sådant avseende torde särskilt böra påpekas det betänkliga i 3 st. av 225 §, enligt vilken person straffas för homosexuellt umgänge med annan under 21 år, därest denne därtill förförts genom den förres missbruk av sin genom ålder och erfarenhet överlägsna ställning. Det förutsättes icke ens *grovt* missbruk. Med denna föreskrift har man med ena handen tagit åter en väsentlig del av vad man givit med den andra. När man dock medgivit (225 § 2 st.) att homosexuell handling med person över 18 år i *princip bör vara straffri*, så synes det, med en sådan utgångspunkt, vara oklokt att här införa ett särskilt förförelsekrävis intill 21 år, en försiktighet, varigenom det goda syftet med denna lagreform väsentligen förfelas. Stadgandet måste bli en källa till utpressning och trakasserier. De sociala nackdelar i övrigt, som varit förenade med det homosexuella umgängets principiella bestraffning, skola i hög grad kvarstå. Allmänheten behåller alltjämt ett lagligt stöd för sin moraliska indignation emot homosexuella individer. Ehuru någon statistik att gå efter saknas, kan man dock vara övertygad om, att mängder av aktivt homosexuella i, låt oss säga, 30-årsåldern och därutöver söka sig umgänge med personer mellan 18 och 21 år. *Nära nog alltid* är då det ifrågavarande förförelsemomentet så pass sannolikt, att stadgandet giver den yngre den olyckliga makten över den äldre. Någon tillförlitlig utredning angående behovet av detta stadgande torde icke kunna anses föreligga, allra minst med den utgångspunkten, att mans förförelse av kvinna mellan 18 och 21 år till samlag, trots dettas ofta fullkomligt ruinerande följder, lämnas straffritt. Visserligen kan sägas, att olika meningar råda angående just den homosexuella psykologien under de ifrågavarande åren. Dock torde den medicinska åsikten vara den, att fullständig sexuell mognad inträtt vid 18 års ålder även för man. Och även om det utredes, att homosexuell förförelse av

man mellan 18 och 21 år kan tänkas lättare medföra allvarlig skada för honom i sexuellt avseende än motsvarande heterosexuella förförelse för kvinna, så är därmed kriminaliseringen av förstnämnda förförelse ingalunda given. Utan *rättsfrågan* synes vara denna: giver erfarenheten någon anledning till *sociala* farhågor i sådant avseende, vilka övertväga de uppenbara sociala nackdelarna av den ifrågavarande kriminaliseringen? På hela detta område gagnas det allmänna säkerligen mera av straffbarhetens alltför snäva gränser än av dess alltför vidsträckta. För övrigt märkes att, om i vår strafflag nu införes en bestämmelse om straff för homosexuellt umgänge med person under 18 år, så har dock redan därmed antagits en skyddsålder, som är icke mindre än 3 år högre än den högsta nu gällande skyddsåldern för kvinna i fråga om heterosexuellt umgänge.

Det är sant, att i förevarande avseende det schweiziska lagförslaget (1918) såtillvida intager en i förhållande till den danska lagen t. o. m. skärpt ståndpunkt, som oberoende av förförelse homosexuell handling med *omyndig* person är straffbar. Men dels är myndighetsåldern här 20 år, dels kan man förklaras myndig vid 18 års ålder. Denna senare anmärkning föränledes också av tyska riksdagsutskottets förslag (1930), som kriminaliserar förförelse av *minderårig* person. Minderårighet råder till fyllda 21 år. Men också här kan redan 18-åringen förklaras fullmyndig. Bortser man från den holländska strafflagen, synes den danska lagen i nu berörda avseende icke ha någon förebild i de lagar, som principiellt upphävt straffbarheten av homosexuella handlingar. I Frankrike är skyddsåldern 13 år, i Belgien 16 år, i Italien 12 år (16 år därest personen var oförvitlig), i Spanien 12 år o. s. v. Går man till franska code pénal, finner man att (vid detta liksom de flesta andra hithörande brott) ingen ens formell skillnad göres mellan det heterosexuella och homosexuella umgänget, utan det talas blott om otuktig handling mot barn »av ena eller andra könet under 13 år» (331 art. 1 st.). Det finns visserligen i dessa länder också en skyddsålder av 21 år, men förutsättningen är då, att gärningsmannen vanemässigt befrämjat »la débauche ou la corruption de la jeunesse de l'un ou de l'autre sexe» (334 art. i franska code pénal).

Även stadgandet i 230 § av danska lagen angående straffbarhet för mottagande av vederlag för medverkan till homosexuella handlingar synes mindre vidsynt. Det har upptagits från 5 § i den provisoriska lagen av 1 april 1911. Kvinnor, som idka vanlig *yrkesmässig* skörlevnad, falla icke under strafflagen. Likväl kriminaliseras *enstaka* homosexuella handlingar mot betalning! Detta stadgande torde vara riktat mot den manliga yrkesprostitutionen, men till undvikande av bevissvårigheter beträffande yrkesmässigheten ha erhållit den föreliggande formuleringen. Man måste ju räkna med förhållandena sådana de faktiskt äro. Nu förhåller det sig ju faktiskt så, att mängder av homosexuella människor äro hänvisade att söka utlösning för sin drift hos heterosexuella människor, som vilja ställa sig till förfogande. Att dessa för dylika prestationer, till vilka de icke drivas av någon naturlig böjelse, betinga sig ett vederlag ligger i sakens natur. Det kan med

hänsyn till det sagda starkt ifrågasättas, om ens den yrkesmässiga prostitutionen här lämpligen bör kriminaliseras. Och låter det sig icke göra att åtkomma denna utan att jämväl belägga en enstaka homosexuell handling mot vederlag med straff, då synes mig klokheten ovillkorligen bjuda att överhuvud icke ha någon kriminalisering i förevarande avseende. Motsatsen är ju att direkt driva stora grupper av de homosexuella i armarna på lagbrytare, på kriminella element. Och givet är att det i och för sig i samband blott med upphävandet av den principiella straffbarheten av homosexuella handlingar icke kan vara nödvändigt att kriminalisera sådan handling mot betalning. Gör sig behovet ur sociala synpunkter av en sådan strafföreskrift gällande genom den principiella straffriheten för homosexuella handlingar, så får givetvis i sinom tid frågan upptagas till behandling.

Ytterligare en sak att undersöka vore principerna för straffmätningen och dessas hållbarhet, när, såsom skett genom 1 st. av 225 §, en latitud från 1 månads till 6 års fängelse skall sättas i relation till straffskalorna i de där nämnda stadgandena. En sådan undersökning behöver dock här icke komma i fråga. Ty i detta sammanhang är ju intresset *endast* att i princip *upphäva* homosexuella handlingars straffbarhet. Att, till den del som homosexuella handlingar i vårt land böra förbli straffbara, fråga i detta sammanhang icke behöver väckas om en *ökning i straffet* utöver vad som hittills gällt torde vara uppenbart. Veterligen utvisar icke heller erfarenheten något behov i sådant avseende. Därest med upphävande av nuvarande 10 § i 18 kap. strafflagen ett stadgande införts, som kriminaliserar bl. a. t. ex. homosexuell handling under sådana omständigheter, som avses i 15: 12 strafflagen, och sådan gärning begåtts med den verkan, att den våldförde lidit kroppslig skada, så måste givetvis vid dömandet stadgandet ifråga konkurrera med annat tillämpligt lagrum. Tydligt är emellertid, att införandet av principiell straffrihet för homosexuella handlingar måste leda till, att den nuvarande straffskalan, såvitt dylika handlingar dock under särskilda omständigheter skola förbli straffbara, under vissa omständigheter (t. ex. okvalificerat homosexuellt umgänge med 17-åring) måste te sig alltför sträng. Att vid homosexuell gärning under sådana förhållanden, som avses i 12, 13 och 15 §§ i 15 kap. strafflagen, brottet icke städse skulle kunna åtalas av allmän åklagare (jfr 15: 16 strafflagen), därtill torde ingen grund kunna anföras.

Huruvida ett på nu angivet sätt begränsat straffbud mot homosexuellt umgänge bör utesluta eller omfatta sådant umgänge mellan kvinnor kan diskuteras, med hänsyn till att tribadi i vårt land hittills faktiskt icke varit straffbar. Å andra sidan torde läkarvetenskapen näppeligen giva något stöd för en sådan skillnad. Följdriktigt synes därför jämväl tribadi böra omfattas av ett blivande straffbud. Att åter i detta stipulera en förhöjd skyddsålder (18 år) endast för män förefaller dock vara ett opraktiskt konsekvensmakeri, som möjligen även i andra avseenden är omotiverat. Som vi sett, återfinnes icke heller en sådan distinktion i danska strafflagen (och för övrigt icke heller i annan av mig känd lag eller känt lagförslag).

Då å ena sidan det principiella upphävandet av homosexuella handlingars straffbarhet är det väsentliga och skulle medföra nyttig verkan av stor betydelse jämväl utan införande av ovan berörda straffbud mot utpressning och å andra sidan ett förslag till sådant straffbud kan tänkas tarva tidsödande förarbeten, är det icke lämpligt att sammankoppla de båda frågorna. Jag ämnar därför framställa ett särskilt yrkande angående utpressning.

På grund av vad jag nu anfört tillåter jag mig framställa det yrkande,

att riksdagen måtte besluta *såväl* att för sin del upphäva 10 § i 18 kap. strafflagen samt i dess ställe antaga ett stadgande av innehåll att otukt, utövad mellan personer av samma kön, skall beläggas med fängelse i högst 6 månader eller straffarbete i högst två år dels därest gärningen skett under omständigheter motsvarande dem, som framgå av något av följande stadganden, nämligen 12, 13 och 15 §§ i 15 kap. samt 6—9 §§ i 18 kap. strafflagen, dels ock därest gärningen begåtts med person mellan 15 och 18 år, i vilket senare fall straffet dock må bortfalla, såvitt som personerna i ålder och utveckling äro varandra ungefärligen jämbördiga, *som även* att hos Kungl. Maj:t anhålla om utarbetande av härmed överensstämmande lagförslag att framläggas vid nästa års riksdag.

Stockholm den 12 januari 1933.

V. Lundstedt.

Bilaga.

OM HOMOSEXUALITET.

Uppsatsen skriven november 1932.

Inledning.

I föreliggande uppsats kommer att lämnas en något utförligare redogörelse för homosexualitet och bisexualitet än vad som förut publicerats på svenska språket. Ämnet är mycket stort, och den utländska vetenskapliga litteraturen därom är synnerligen riklig. I denna uppsats kommer endast det väsentligaste att framhållas. Framställningen grundar sig uteslutande på vetenskapliga fakta samt på personlig erfarenhet om de homosexuellas förhållanden i Sverige.

I uppsatsen kommer största avseendet att fästas vid den manliga homosexualiteten, ehuru den kvinnliga är lika vanlig. Framställningen skulle bli alltför tungrodd, om under de olika rubrikerna den kvinnliga homosexualitetens parallellföreteelser alltid behandlades. Man bör dock komma ihåg, att vad som sägs om den manliga homosexualiteten alltid har sin motsvarighet inom den kvinnliga. För övrigt är den kvinnliga homosexualiteten av mindre intresse i detta sammanhang, då det aldrig förekommer, att kvinnliga homosexuella handlingar straffas, ehuru den svenska lagen i detta avseende ej gör någon skillnad mellan män och kvinnor.

Begreppsbestämningar.

Heterosexuella kallas de personer, vilkas könsdrift är inriktad på det motsatta könet, något som ju är det vanliga.

Homosexuella kallas de personer, vilkas könsdrift är inriktad på deras eget kön. Man kan även uttrycka saken så, att homosexuella äro de, som hava det motsatta könets könsdrift. Det senare uttryckssättet understryker mera de homosexuellas särart och gör det lättare för de heterosexuella att förstå de homosexuellas känslor. Det är lättare för en annan man att sätta sig in i, att en man har samma känslor för en man som en kvinna har, än att förstå, att en karl skulle kunna vara erotiskt intresserad av en annan karl.

Vidare innebär begreppsbestämningen, att den homosexuelle icke har någon erotisk åtrå efter personer av motsatta könet, tvärtom är ett erotiskt närmande till en person av motsatt kön den homosexuelle i regel i högsta grad motbjudande eller omöjligt.

Bisexuella kallas de personer, vilkas könsdrift samtidigt eller omväxlande är inriktad såväl på det motsatta som på deras eget kön.

Med könsdrift menas i detta sammanhang alla dess former från högsta andliga sublimering till grövsta sinnlighet. Det är könsdriftens *inriktning* som är det väsentliga i begreppsbestämningarna. En människa, som känner sig erotiskt dragen till en annan av samma kön, är homosexuell eller bisexuell, även om någon kroppslig beröring dem emellan aldrig förekommit eller varit ifrågasatt, och två personer av samma kön kunna hava könsligt umgänge med varandra, utan att för den skull vara homosexuella eller bisexuella. Vidare kan en person i undantagsfall utföra samlag med person av motsatt kön och dock vara homosexuell.

Pseudohomosexualitet är ett samlingsbegrepp för de fall, då personer utöva könsumgänge med personer av deras eget kön, trots att de förstnämnda äro heterosexuella, och deras könsdrift alltså ej är inriktad på det egna könet utan på det motsatta.

Homosexuell är likvärdigt med det mindre brukliga uttrycket homoerot. För homosexualitet har även använts uttrycken inversion, perversion samt de mera inadekvata päderasti, sodomi. Något svenskt ersättningsord för homosexuell finnes ej utom i slangspråket. Det ibland använda ordet kvinnohatare duger ej.

Psykiska särdrag vid homosexualitet.

Homosexualitet åtföljes alltid av psykiska särdrag i fråga om intressen, smak, vanor etc., vilka äro utmärkande för det motsatta könet. Dessa särdrag kunna vara mer eller mindre framträdande, men finnas alltid i någon form. Många homosexuella kunna i sin samvaro med andra människor så dölja dessa, att intet skiljer dem från de heterosexuella, andra däremot äro till hela sitt väsen och alla psykiska yttringar lika det motsatta könet. Så kunna homosexuella män vara så kvinnliga, att de riktigare borde betraktas som kvinnor med manliga könsorgan, än som män med kvinnlig könsdrift.

Så höggradig kvinnlighet hos homosexuella män hör dock till undantagen. Vanligen är den ej mera framträdande, än att den undgår omgivningens uppmärksamhet. Att en man ej är road av jakt eller andra manliga idrotter, men kanske i stället sysslar med matlagning eller broderi, att hans hem är smakfullt inrett, kanske pyntat, att han går klädd i kvinnliga smycken eller älskar bakelser, sådant kommer i allmänhet ej människor att tänka på, att han kan vara homosexuell, och för övrigt behöver han ej vara det. Men klär han ut sig till kvinna och dansar plastisk dans med mjuka graciösa rörelser, borde de kunna förstå hur det är fatt.

Detsamma är förhållandet med de homosexuella kvinnorna. Endast i undantagsfall gå de klädda i stövlar eller stärkkrage, ströva omkring i skogen med bössan på axeln, eller dricka mörka groggar och röka stora cigarrer på bjudningar. Vanligen skilja de sig i sitt uppträdande ej mycket från andra kvinnor.

En del homosexuella äro så tränade på att upptäcka sådana psykiska särdrag hos andra, att de t. ex. på en restaurang med stor säkerhet kunna utpeka dem bland publiken som äro homosexuella. Något hemligt tecken de homosexuella sins emellan finnes ej. Men en gest, sättet att gå eller hålla cigaretten kan vara tillräckligt för att ställa diagnos.

De homosexuellas särart framträder mången gång, ja kanske oftast, redan under barndomen och uppväxtåren, yttrande sig vad beträffar pojkar i större lust till flickornas vanliga lekar och sysslor än till upptåg och slagsmål. Skolpojkar äro i regel mycket känsliga för denna egenart, och många äro de homosexuella, som under skoltiden haft kvinnliga öknamn.

Att de homosexuellas natur även inverkar på deras yrkesval i många fall, är tydligt. De äro mindre lämpade än andra män till kroppsarbete, särskilt grovarbete, varför de i allmänhet undvika sådant arbete och i stället söka sig anställning inom t. ex. affärsvärlden, ägna sig åt studier o. s. v. Ibland är yrkets samband med deras kvinnlighet påtaglig, t. ex. beträffande kockar, damskräddare, dekoratörer. Även lusten att i sitt yrke få vara tillsammans med unga män kan inverka, t. ex. beträffande officerare. Likaså inverkar de homosexuella kvinnornas manlighet ofta på deras yrkesval, ja ofta mycket mera påtagligt än vad som gäller för de homosexuella männen.

De homosexuella äro i regel samhällsnyttiga, pliktrogna och stillsamma människor, som icke väcka något uppseende. Undantag finnas dock, och som

så ofta sker, blir den stora massan gärna bedömd efter dessa få, som på ett otrevligt sätt draga uppmärksamheten till sig. Professor Wigerts påstående i »Psykliska sjukdomstillstånd» att homosexualitet ofta är förbunden med moralisk hållningslöshet och patologisk lögnaktighet, tror jag ej är riktig, såvida han med *ofta* avser, att dessa moraliska defekter äro vanligare bland homosexuella än andra. Att homosexualitet kanske mer än heterosexualitet är förenad med överkänslighet, nervositet, hysteri kan medgivas, men därvid bör samtidigt framhållas, vilka oerhörda psykiska påfrestningar de homosexuella äro utsatta för just till följd av sin homosexualitet. För övrigt är det oriktigt, att en psykiatriker på grund av de erfarenheter han vunnit bland sitt klientel bedömer de homosexuella i allmänhet, ty det är endast mycket få av de homosexuella, som någonsin rådfråga läkare för sin homosexualitet.

De homosexuellas läggning tar sig många gånger uttryck i altruism, försönings- och medlartankar, humanitet. Många av kulturhistoriens största personligheter hava varit homosexuella. Även bland diktare och konstnärer finnas många homosexuella. I den bildande konsten återge gärna de homosexuella konstnärerna föremålen för sin åtrå och skönhetsdyrkan, den manliga kroppen. Ännu mera framträder homosexualitetens betydelse för konstnärligt skapande och ideellt tänkande, då det gäller kvinnorna. Det förefaller nästan, som om en viss manlighet vore nödvändig, för att en kvinna skall kunna göra sig gällande på dessa områden.

De homosexuella äro emellertid ofta oföretagsamma, hava svårt att förverkliga sina intentioner och förbli i allmänhet vanliga medelmåttor. Hos en del tar den sexuella driften överhand och de förfalla till sorgliga människovrak.

Kroppsliga särtecken vid homosexualitet.

De homosexuella förete ibland, men långt ifrån alltid, kroppsliga sekundära könskaraktärer tillhörande det motsatta könet, t. ex. för män dålig skäggväxt, mjukt huvudhår, kvinnlig typ på hårväxten vid blygden, högt stämläge, utvecklade bröst, breda höfter och mer eller mindre kvinnliga former i övrigt, för kvinnor skäggväxt, basröst, manliga former etc. Sådana konträra sekundära könskaraktärer kunna dock förekomma även hos heterosexuella. Ej heller är det *regel*, att de förekomma hos homosexuella. Män med väl utvecklade, typiskt manliga kroppar kunna även vara homosexuella. Det finns homosexuella boxare.

Könsorganen avvika ej till sin form och storlek från det normala. Deras generativa funktioner äro ej heller störda. En homosexuell man kan, därest han lyckas fullfölja ett samlag, mycket väl befrukta en kvinna, och en homosexuell kvinna kan bliva befruktad och föda barn. Annorlunda förhåller det sig med könskörtlarnas inresekreteriska funktion. Det är avvikelserna i denna funktion som är orsaken till homosexualitet, men därför skall redogöras längre fram.

Könsdriftens yttringar.

Redan från dess första början är den homosexuelles könsdrift inriktad på hans eget kön. Dess art är från början svärmisk, oftast fri från tanken på några sexuella närmanden. Sådan kan den i undantagsfall förbli hela livet igenom. De homosexuellas kärlek kan vara lika vacker, hängiven och självupppoffrande som de heterosexuellas, och i styrka står den ej dessas efter. Oftast är dess första föremål en skolkamrat eller någon annan jämnårig. Den homosexuelles känslor för sin vän äro emellertid i motsats till den vanliga vänskapen mellan ett par jämnåriga kamrater från början *erotiskt* betonade.

I en del fall kunna naturligtvis dessa känslor från början åtföljas av ömsesidiga sexuella handlingar. Därvid spelar den gemensamma masturbationen, som ej är ovanlig bland skolpojkar, föga eller ingen roll som förledande moment. Snarare kan framhållas, att den homosexuelle till följd av sin blyghet för andra pojkar och den särställning han ofta intar bland kamraterna vanligen ej kommer att deltaga i deras påhitt av detta slag.

Förr eller senare, kanske först sedan flera föremål för de svärmiska känslorna avlöst varandra, kommer det till sexuella handlingar, kyssar, omfamningar och könslig tillfredsställelse. En pockande åtrå efter sexuell samvaro fortsätter så livet igenom, men för de flesta homosexuella förblir dock kärleken och ej sinnligheten det väsentliga och värdefulla.

De homosexuellas könsdrift kan liksom de heterosexuellas antingen vara bunden till en enda människa eller omfatta samtidigt flera människor av den typ, som väcker deras känslor. I det senare fallet, som är det vanligaste, kan han samtidigt stå i sexuell förhållande till flera personer. Somliga utnyttja alla tillfällen till könsligt umgänge med vilken person som helst, bara den tillhör hans eget kön.

I regel måste emellertid vissa förutsättningar finnas för att ett närmande skall kunna komma till stånd. En del föredraga robusta, kraftiga män, andra mera förfinade. Bildade söka ofta sin motpart bland obildade. Uniformer äro för många en stor lockelse. En del föredraga jämnåriga, andra äldre eller yngre. Aldern 18—25 år är för de flesta den mest önskvärda.

I detta sammanhang bör den ganska vanliga missuppfattningen korrigeras, att de homosexuellas könsdrift vanligen vore inriktad på minderåriga. I det avseendet skilja sig de homosexuella ej från de heterosexuella.

Sätten för könslig samvaro äro många. Följande kunna nämnas: för män masturbatio mutualis (digitatio) 40 %, immissio penis in os (fellatio, penilinctio) 40 %, immissio penis inter femora (appressio) 12 %, immissio penis in anum (pedicatio) 8 %; för kvinnor digitatio, cunnilinctio, appressio, coitus cum phallo. En del föredraga att spela den aktiva rollen, andra den passiva. Oftast bytas dessa roller turvis. Vanligen är motpartens orgasm mera åtrådd än den egna.

För en heterosexuell äro dessa former för sexuell samvaro i högsta grad motbjudande och oförståeliga. De framkalla äckel och avsky, vilka känslor även överflyttas på den homosexuelles person. Härvid kan det emellertid kanske hjälpa något att hålla i minnet, att en homosexuell man ej har en mans känslor, utan en kvinnas, att för den homosexuelle mannen en annan mans könsorgan ej äro motbjudande utan motsatsen, samt att den homosexuelle mannen icke liksom kvinnan äger ett speciellt organ för könsumgänge med en man.

Det vore omänskligt att tvinga en homosexuell till fullständig sexuell avhållsamhet, lika omänskligt som att ålägga en heterosexuell ett livslångt celibat. De homosexuellas behov av sexuell utlösning är minst lika stort som de heterosexuellas och växlar i styrka från individ till individ som bland dem. Vissa omständigheter, t. ex. att de homosexuella äro hänvisade att vara samman med personer av samma kön, d. v. s. deras sexualobjekt, i badhus, bekvämlighetsinrättningar, gemensamma sovrum o. s. v., verkar sexuell uppbyggande, under det att andra på det heterosexuella könsumgänget återhållande moment saknas, såsom risk för havandeskap och venerisk smitta. De homosexuella utöva också könsumgänge minst lika ofta som de heterosexuella. Att en sådan handling i Sverige och en del andra länder är straffbar, utövar så gott som ingen hämmande inverkan. Man kan räkna med, att i Sverige årligen utövas hundratusentals sådana handlingar, som enligt 18 kap. 10 § strafflagen skulle kunna straffas med två års straffarbete för var och en.

Det är lika omöjligt att genom lagstiftning förhindra homosexuellt könsumgånge, som det skulle vara att med en lagparagraf försöka utrota onani.

Vad hittills sagts om könsdriftens yttringar gäller för alla homosexuella. I ett avseende, och ett mycket viktigt sådant, skilja sig de homosexuella i två grupper. De som tillhöra den ena gruppen, söka sin motpart bland andra homosexuella, de som tillhöra den andra gruppen känna sig dragna enbart till heterosexuella. Denna indelning har den allra största betydelse för de homosexuellas levnadsförhållanden och för deras straffrättsliga ställning, och jag måste framdeles återkomma till densamma. Naturligtvis är gränsen mellan de bägge grupperna ej skarp, för en del är det likgiltigt om motparten är homosexuell eller heterosexuell. Storleksförhållandet mellan de bägge grupperna är svårt att bedöma, men sannolikt äro de ungefär lika stora. Så mycket är dock säkert, att för många är det en absolut nödvändighet att deras känslor skola vara besvarade för att ett sexuellt förhållande skall kunna uppstå, under det att för andra en annan homosexuell i erotiskt avseende är lika motbjudande som en kvinna och endast en sexuellt fullt normal man kan väcka deras åtrå. Endast i ett avseende skall betydelsen härav i detta sammanhang framhållas. De som föredraga ett sexuellt förhållande med andra homosexuella kunna i sin kärlek finna samma lycka som de heterosexuella. De som endast känna sig dragna till heterosexuella kunna visserligen nå ömsesidig sexuell tillfredsställelse, men deras kärlek kan aldrig bliva besvarad. I bästa fall kan den homosexuelles kärlek besvaras med vänskap.

De homosexuellas förhållande till det motsatta könet.

För kvinnliga behag är den homosexuelle mannen fullkomligt okänslig, och tanken på ett sexuellt närmande är motbjudande. För de flesta skulle ett samlag med en kvinna vara fullkomligt omöjligt. Kommer ett sådant till stånd, utgår alltid initiativet från kvinnan. För att ej betraktas som en stackare har mannen i så fall ej kunnat draga sig undan. Kvinnans kyssar och smekningar äro honom plågsamma och endast genom att tänka på en åtråvärd man kan han fullfölja akten. Helst skulle han önska att kvinnans kropp vore en livlös docka.

I sällskap är han däremot långt ifrån någon »kvinnohatare», så länge erotiken ej är med i spelet. Han dansar vanligen gärna och kan även i övrigt uppträda som en god kavaljer. Men kvinnorna märka i regel att han ej är intresserad av dem på samma sätt som andra män, vilket gärna av dem uppfattas som oartighet. Därför trivs han bäst bland fruar och äldre damer, ja bland dessa trivs han t. o. m. bättre än andra herrar.

Ej ovanligt är, att en homosexuell man och en kvinna bliva intima vänner. Ett sådant vänskapsförhållande anföres ofta som bevis för att mannen ifråga icke skulle vara homosexuell (ex. Michelangelo och Vittoria Colonna). Ofta visar emellertid förr eller senare väninnan erotiska känslor för sin manlige vän, och då är det goda förhållandet slut.

Vanligen förblir den homosexuelle mannen ogift. Homosexualitet är en vanlig orsak till ungarståndet, men detta erkännes sällan för eller förstås av omgivningen och de anhöriga, och de mest olika skäl och befängda förklaringar anföras. De anhörigas ofta pockande önskan om giftermål är för många homosexuella mycket besvärande. I samband härmed kan anföras, att en persons homosexualitet i regel ej är känd ens för hans närmaste anhöriga.

Det händer dock att homosexuella gifta sig. Motiven kunna vara ekonomiska eller önskan att få ett hem, skaffa sig en social ställning, fortplanta

en släkt eller rent av eftergift för kära anförvanters böner. Längtan efter egen avkomma spelar också in. Sådana äktenskap bliva i regel mycket olyckliga. Ofta försummar mannen sin hustru och kan ej avstå från att tillfredsställa sin egen böjelse.

Bisexualitet.

Utom rent heterosexuella och rent homosexuella människor finnas sådana, vilkas könsdrift än är inriktad på det motsatta, än på det egna könet. Det kan förhålla sig så, att de samtidigt äro erotiskt intresserade för bägge könen, men vanligare är, att de periodvis förhålla sig som homosexuella, periodvis som heterosexuella. Även hos de bisexuella kunna finnas mer eller mindre framträdande kroppsliga och psykiska sekundära könskaraktärer, vilka äro utmärkande för det motsatta könet.

Det utgöra övergångsformer mellan heterosexuella och homosexuella, och i sitt driftliv närma de sig den ena eller den andra gruppen. En del förhålla sig vanligen som homosexuella och bliva endast undantagsvis erotiskt intresserade för det motsatta könet, andra förnimma endast svaga homosexuella känslor och söka som regel sitt sexuella umgänge hos det motsatta könet.

Då man talar om bisexualitet tänker man närmast på den rent sexuella driftens inriktning. Skulle man medtaga alla dem, vars psyke visar antydning till sådan läggning, som egentligen utmärker det motsatta könet, skulle de bisexuellas antal bliva mycket stort, ty den utpräglad manliga och utpräglad kvinnliga människotypen är ej så vanlig, som man i allmänhet föreställer sig.

Orsaken till homosexualitet och bisexualitet.

Ännu råder bland stora delar av allmänheten den uppfattningen, att homosexualitet skulle bero på förförelse eller endast uppträda hos dem, som genom ett utsvävande liv blivit trötta på kvinnligt umgänge och önska nya irritament för sin könsdrift. Att en så genomgripande förändring av en människas väsen, som homosexualiteten utgör, skulle ha sådana orsaker, borde dock för varje tänkande människa te sig absurt.

Homosexualitet är av konstitutionell art och beror, möjligen alltid, åtminstone i de flesta fall på en medfödd, kanske även nedärvd, säregen form av könskörtlarnas inre sekretoriska verksamhet.

Även obildade människor torde väl hava klart för sig, vilken oerhörd betydelse könskörtlarna, testiklar och äggstockar, hava ej endast för könsdriften, utan även för framkallandet och vidmakthållandet av könets kroppsliga och psykiska särtecken. Kastreras en tjur, blir han en oxe. Så förlorar även en man, som blivit berövad sina testiklar, sin könsdrift och sin manlighet (eunucker, kastratsångare, krigsinvalider), och en kvinna, vars äggstockar borttagits eller förstörts genom sjukdom, mister sin könsdrift och kvinnlighet.

Dessutom ha upprepade vetenskapliga experiment visat, att om man på ett djur opererar bort djurets könskörtlar, och på det så behandlade djuret överflyttar könskörtlar från ett annat djur av samma art men motsatt kön, djuret förvandlas och får det motsatta könets drift och kroppsliga särmärken. (Se den utmärkta redogörelse härför, som lämnas i prof. Gadelius' »Det mänskliga själslivet».)

Könskörtlarnas verkan åstadkommes genom att från dem till blodet avsöndras ett ämne, ett så kallat hormon, som är olika för de olika könen, och genom inverkan på nervsystemet utövar sitt inflytande på driftlivet och kroppsutvecklingen.

Dessa hormon avsöndras från särskilda celler, de så kallade pubertetscellerna, vilka i grupper ligga inbäddade — i testiklarna mellan sädeskanalerna och kallas Leydigiska celler — i äggstockarna mellan äggblåsorna och kallas theca-luteinceller. De bägge slagen celler äro av olika utseende. I testiklarna bildas dessutom sädeskropparna, vilka genom körtlarnas utförsångar avsöndras utåt, och i äggstockarna finnas äggblåsorna där äggen bildas. Då ett ägg avstöts, omvandlas äggblåsan till en s. k. gul kropp, vilken har en annan inresekretorisk uppgift, nämligen att förbereda och vidmakthålla havandeskap. Om således könskörtlarnas verksamhet såväl tjänar driftlivet som fortplantningen, så utövas denna verksamhet av skilda delar i körtlarna, vilka var för sig kunna genom sjukdom eller på annat sätt sättas ur funktion. Detta förklarar att könsdriften kan vara upphävd men fortplantningsförmågan bibehållen och tvärt om.

Förklaringen till homosexualitet är den, att hos den homosexuelle pubertetscellerna äro av samma slag, eller i varje fall avsöndra samma hormon, som vanligen endast finnes hos det motsatta könet.

Hur kan då detta vara möjligt? Jo det förklaras genom könsorganens bisexuala anlag. Varje man kan förvissa sig om, att hos alla människor anläggas såväl manliga som kvinnliga organ, enbart genom att betrakta sina egna. i och för sig meningslösa bröstvärtor. Alla könsorganens delar anläggas hos båda könen, ehuru vissa delar komma till full utveckling hos männen, andra hos kvinnorna. Så motsvarar kittlaren hos kvinnan manslemmen, de stora blygdläpparna hos kvinnan och pungen hos mannen hava uppstått ur samma anlag, en utbuktning av urinröret hos mannen utgör ett outvecklat och återbildat livmoderanlag o. s. v. I enstaka fall kunna både manliga och kvinnliga könsorgan nå full utveckling hos samma individ. Sådana människor kallas hermafroditer.

Även de bägge könen olika könskörtlar utvecklas ur samma anlag, vilket hos fostret är beläget vid bakre bukväggen intill ryggraden. De färdigbildade könskörtlarna förskjutas sedan nedåt, varvid äggstockarna komma att stanna inom bukhålan, under det att testiklarna förskjutas genom lumsckkanalen ned i pungen. Tack vare vetenskapen om denna könskörtlarnas utveckling ur ett gemensamt anlag, är det ingen svårighet att förstå, att testiklar kunna innehålla kvinnliga pubertetsceller och äggstockar manliga.

Att homosexualitet beror på könskörtlarnas verksamhet har bevisats vara riktigt genom operativa ingrepp på människor. Robert Lichtenstern redogör för ett sådant, av Steinach opererat fall, 1916 opererades i Wien en typiskt homosexuell man. Båda testiklarna måste avlägsnas därför att de voro angripna av tuberkulos. Samtidigt överfördes till honom en testikel från en typiskt heterosexuell man. Redan 12 dagar efter operationen märktes de första tecknen på normal könsdrift, alla homosexuella böjelser försvunno, och mannen förblev heterosexuell. Då denna uppgift lämnades, hade han observerats i sju år efter operationen. Suggestiv inverkan är utesluten. Mannens kropp företedde nämligen före operationen tydlig kvinnlighet, vilken försvann efter operationen och efterträddes av manliga sekundära könskaraktärer.

Flera sådana operationer hava utförts med samma resultat. Vad som i det relaterade fallet är särskilt anmärkningsvärt är emellertid följande. Vid mikroskopisk undersökning av den homosexuelles testikel, visade det sig att pubertetscellerna i denna icke liknade de Leydigiska cellerna i en normal testikel utan theca-luteincellerna i en äggstock.

I det relaterade fallet voro den homosexuelles båda testiklar avlägsnade. Kvarlämnas en eller båda blir effekten ej så frappant. Den homosexuelles manlighet ökar, men den eller de kvarlämnade testiklarna äro alltså verk-

samma. För full effekt fordras total kastration och därmed även förstörande av fortplantningsförmågan.

Könskörtlarna äro emellertid ej de enda inresekretoriska körtlar, som utöva inflytande på kroppens utveckling. Ej heller är det säkert att det från könskörtlarna avsondrade hormonet är ett enda hormon. Det skulle kunna vara sammansatt av flera hormon med var sin speciella verkan. Detta skulle kunna förklara det egendomliga förhållandet, att homosexualitet ibland är förenad med kroppsliga konträra könskaraktärer och ibland ej.

Bisexualitet förklaras genom att samma könskörtel kan innehålla såväl manliga som kvinnliga pubertetsceller. Steinach har lyckats att på djur experimentellt framkalla bisexualitet. Om ett djur kastreras och därefter på detta bredvid varandra inplanteras delar av såväl äggstock som testikel, kan det lyckas att få båda körtelsubstanserna att läka in. En tvekönad könskörtel utvecklas, i vilken stråk av Leydigiska celler fläta sig samman med theca-luteinceller. Ett så behandlat djur förhåller sig tidvis som en hane, tidvis som en hona.

Vi *veta* alltså, att homosexualitet i de flesta fall beror på en medfödd anomal i könskörtlarnas inresekretoriska verksamhet. Gäller emellertid detta för *alla* fall?

En del psykiatriker kunna ej släppa den tanken, att homosexualitet kan vara förvärvad, d. v. s. uppstå genom förförelse eller annan psykisk påverkan. Så säger professor Wigert i »Psykkiska sjukdomstillstånd»: »Det är en ännu icke avgjord vetenskaplig stridsfråga, huruvida den verkliga homosexualiteten alltid är medfödd, huruvida den icke också kan vara förvärvad genom förförelse, särskilt i ungdomsåren, varvid åtminstone hos mindre sunt anlagda individer den sexuella fantasien och hela känslolivet skulle kunna ledas in på ett villospar. Mycket tyder på, att så faktiskt är förhållandet, åtminstone när det gäller övergångsfallen, som i sin erotiska inriktning mot det ena eller andra könet äro vacklande.»

Professor Gadelius säger i »Det mänskliga själslivet»: »*Homosexualitet måste under alla förhållanden uppfattas som en medfödd rubbning* (kurs. av mig), en perversion av anlagen även om den s. k. *förvärvade* formen därav i sin utveckling främjas av masturbatoriska debaucher eller, hos kvinnan, av osunda äktenskapliga förhållanden m. m.»

Att en del fall av homosexualitet anses vara förvärvade, beror ofta på en felaktig diagnos eller felbedömning av en förförelses betydelse. En person kan förföras till deltagande i homosexuella könsakter, men därmed har han icke blivit homosexuell, ej ens om han under aktens utförande känner tillfredsställelse. Härvid förväxlas homosexualitet med pseudohomosexualitet.

Vidare är det ej ovanligt, att en från födelsen homosexuell person själv tror och även kommer andra att tro, att hans homosexualitet beror på förförelse vid ett visst tillfälle, ehuru tecken på homosexualitet redan tidigare funnits och senare skulle kommit till tydlig utveckling, även om den så kallade förförelsen ej inträffat.

Tvärtom tala erfarenheterna från den manliga prostitutionen emot, att en omriktning av könsdriften skulle kunna åstadkommas genom förförelse. De heterosexuella prostituerade förbli heterosexuella även om de ända från ungdomen ideligen varit samman med homosexuella.

Det har framhållits, att homosexualiteten skulle ha ökat i Berlin de senare åren, och att detta skulle bero på Magnus Hirschfelds »propaganda» för homosexualitet. Säkert har homosexualiteten ej ökat, men pseudohomosexualiteten kan ha ökat, och homosexualiteten kan ha blivit mera framträdande och iögonfallande till följd av att toleransen för densamma ökat.

Så mycket kan anses säkert, att har sexualdriften hos en köns mogen person

väl fått sin heterosexuella inriktning, kan den omöjligt ändras till att bli homosexuell. Att däremot personer i pubertetsåldern genom förförelse eller annan psykisk påverkan i undantagsfall skulle kunna bli homosexuella, kan ej uteslutas, men är ej heller bevisat.

Vidare är det ju möjligt, att en bisexuells könsdrift genom förförelse eller andra tillfälligheter skulle kunna mera varaktigt inriktas på det egna könet. Härvid spelar det dock säkert betydligt större roll, om den person, med vilken den bisexuelle kommer att först sympatisera, råkar vara man eller kvinna.

Psykoanalytikerna med Freud i spetsen hava kommit med helt nya förklaringar till homosexualitetens orsak. De anse den som så mycket annat bero på under tidigaste barndomen uppkomna psykiska komplex med förträngningar och förskjutningar av primitiva önsknings, som ej blivit tillfredsställda. Härvid tycks nästan allt kunna bli orsak till homosexualitet. Än är det det berömda Oedipuskomplexet, än är det mindervärdighetskomplex eller maktbegär, än är det fixation till modern eller till fadern, till en syster eller en bror, allt huller om buller. Vilket torde kunna förstås, då t. ex. avsky anses vara det samma som åtrå.

Som exempel på en psykoanalytisk uppfattning kan anföras Wilhelm Stekel, sådan han anger den i sitt verk »Onanie und Homosexualität». Könskörtlarnas betydelse för driftlivet förnekas fullständigt. Resultaten av Steinachs testikeloperationer avfärdas på ett par rader med »suggestion». Medfödd homosexualitet finns ej, men ej heller heterosexualitet. Alla människor äro från födelsen bisexuella. De heterosexuella förtränga sedan sin homosexualitet, de homosexuella sin heterosexualitet. Att i vissa fall det är heterosexualiteten som förträngs, kan bero på en väldig massa orsaker, varvid en orsak kan ha precis samma verkan som dess kontradiktoriska motsats. Alla dessa orsaker kan man få lära känna, om man orkar plöja igenom 525 tättryckta sidor. Bland annat får man veta, att Don-Juantityperna, som jaga från kvinna till kvinna, egentligen äro homosexuella o. s. v.

Det är märkligt, hur psykoanalytikerna släppt alla gammalmodiga kriterier på vetenskap. För dem behövs ingen statistisk sammanställning av lyckade och misslyckade behandlingsresultat. Allt anses bevisat med ett godtyckligt tolkat exempel. Ej heller fordras någon objektivt fastställd diagnos. Man ställer helt framt upp ett påstående, och så bevisar man det med godtyckliga drömtolkningar o. dyl. Med psykoanalys kan allt bevisas — och intet.

Naturligtvis ha psykoanalytikerna utträttat mycket gott, bl. a. genom att framhålla könskörtlarnas oerhörda betydelse för mänskligt psyke. Det är bara så svårt att veta, när man skall ta dem på allvar.

Förekomsten av homosexualitet och bisexualitet.

Homosexualitet är mycket vanligare än vad människor i allmänhet tänka sig. Det är emellertid svårt att exakt avgöra, hur vanlig den är.

Åren 1903 och 1904 utförde Magnus Hirschfeld en systematisk statistisk undersökning i detta avseende. Han ställde en rundfråga till 3,000 studerande vid Tekniska högskolan i Charlottenburg och till 5,721 järnarbetare, tillhörande en fackförening i Berlin. Två år tidigare hade doktor v. Römer gjort en mindre undersökning bland studenter i Amsterdam, omfattande 595 personer. 1,756 studenter i Charlottenburg, 1,912 arbetare och 308 studenter i Amsterdam besvarade rundfrågningarna. Följande procentsiffror erhöles.

	Studenter i Amsterdam	Studenter i Charlottenburg	Arbetare i Berlin
Heterosexuella	94.1 %	94.0 %	95.7 %
Homosexuella	1.9 %	1.5 %	1.1 %
Bisexuella	3.9 %	4.5 %	3.2 %
(av dessa övervägande homosexuella . . . . .)	0.8 %	0.9 %	0.6 %

Av dessa siffror drager Hirschfeld den slutsatsen, att de homosexuella utgöra ungefär 2 %, vilket stämmer med de resultat han kommit till genom s. k. stickprov, vid vilka homosexuella personer fått angiva, hur många homosexuella de känna till inom en viss, för dem väl känd persongrupp. Den angivna procentsiffran behöver sannolikt ej reduceras. Räkna man emellertid med 1 % homosexuella och 4 % bisexuella, bör man vara på den säkra sidan.

Antalet män över 15 års ålder var i Sverige år 1927 2,164,000. Tillämpas ovanstående procentsiffror, skulle i Sverige antalet homosexuella män över 15 år vara ungefär 20,000 och antalet bisexuella män över 15 år ungefär 80,000.

Kunna då siffror från utlandet tillämpas på Sverige? Ja utan tvekan. Härvid får man, liksom i övrigt beträffande förekomsten av homosexualitet, lita till de homosexuellas egna och andra initierades erfarenheter och omdöme.

För övrigt har det visat sig, att homosexualitet är ungefär lika vanlig över hela världen, i alla länder och bland alla folk.

Det har ansetts att homosexualitet skulle vara ett degenerationstecken, utmärkande högt utvecklade kulturer, ja, den har t. o. m. beskyllts orsaka äldre kulturers undergång. Upptäcktsresande berättade emellertid i sina beskrivningar av påträffandet och underkuvandet av primitiva folk, att homosexualitet förekom bland vildarna, innan de kommit i beröring med den vita rasen. Ja, homosexualitetens yttringar voro bland dessa i regel ännu mera iögonfallande, eftersom vildarna saknade kulturen åtföljande hämningar och betraktade yttringarna av homosexualitet lika naturligt som annan sexualitet.

Det är också föga troligt, att homosexualitetens förekomst skulle växla med olika tidsskeden och olika kulturer. Att homosexualiteten för oss nutidsmänniskor förefaller hava varit så allmänt utbredd inom den gamla grekiska och romerska kulturvärlden, beror säkert på att greker och romare ej ansågo homosexualitet och andra yttringar av könsdriften vara något märkvärdigt, att den med kristendomen införda etiken var dem främmande, och att därför till följd av den större toleransen och förståelsen de homosexuella mera öppet kunde visa sina känslor och ej som hos oss voro förvisade till det fördolda.

Nej, homosexualiteten måste anses som en för hela mänskligheten giltig konstant, som en i naturens ordning ingående nödvändighet.

Erfarenheten har även visat att homosexualiteten i stort sett förekommer lika mycket bland alla samhällsklasser och yrken, även om de homosexuellas yrkesval enligt deras speciella läggning orsakar en något ojämn fördelning. Att homosexualitet är något vanligare bland tankearbetare än bland kroppsarbetare bekräftas av Hirschfelds undersökning. Men den är långt ifrån någon speciell överklassföreteelse, lika litet som något pariasmärke.

Vidare är homosexualitet ungefär lika vanlig bland kvinnor som bland män. Men den gör sig mindre märkbar bland kvinnorna. Vem fäster sig något vidare vid, att ett par flickor smeka varandra, gå i armkrok, dansa med varandra, dela bädd etc., men skulle ett par män göra det, väcker det uppseende.

De homosexuellas levnadsförhållanden.

Om de homosexuella väl i sitt arbete och umgänge i regel äro som andra människor, så gestaltar sig dock deras liv i många avseenden på ett särskilt sätt. De kunna ej som de heterosexuella öppet visa sina erotiska känslor och fritt bland andra umgås med dem de älska. De kunna ej som andra anförtro sig åt någon vän eller anhörig rörande sina hjärteangelägenheter. De äro tvungna att i viss mån spela teater i hela sitt liv, och då de komma samman med andra homosexuella, känns det därför som en stor lättnad och befrielse, att för en stund få vara sig själv. De homosexuella ha vanligen ett dubbelt umgänge, dels vanliga människors umgänge, dels den krets av homosexuella, som de kommit att tillhöra.

De homosexuella bilda nämligen, åtminstone i de större städerna, kotterier, vilka träffas än hos den ene, än hos den andre av kotteriets medlemmar. Sådana kotterier finnas inom alla samhällsskikt, lika väl bland hov- och diplomatkretsar som bland fabriksarbetare. Gränserna mellan olika samhällsgrupper bibehållas i stort sett, men ej så strängt, som vanligen annars är fallet. Vid dessa bjudningar, till vilka det ej är sällsynt att herrarna ha med sig handarbete, är samtalstonen ganska fri, men något oanständigt uppträdande förekommer sällan. Herrarna tala med förkärlek om varandra i femininum och de flesta ha kvinnliga binamn. Högst sällan förekommer det att någon är klädd som kvinna. Det händer dock ehuru mycket sällan, att baler arrangeras, och då uppträda de feminina i damtoalett under det att de maskulina fungera som dessas kavaljerer.

I utländska städer finnas restauranter, kaféer o. dyl. vilka frekventeras uteslutande av homosexuella. Någon motsvarighet därtill finnes ej i Sverige.

Ofta äro de homosexuella sammanparade två och två, bo då tillsammans och betrakta sig själva som gifta, även om de icke som Oscar Wilde begå den dumheten, att begära kyrkans välsignelse. I ett sådant förhållande kan rymmas lika mycket hängiven och uppoffrande livslång kärlek som någonsin i ett äktenskap, men det kan också liksom det senare präglas av kiv och svartsjuka.

Vad som hittills sagts om de homosexuellas levnadsförhållanden gäller huvudsakligen de homosexuella, som erotiskt känna sig dragna till andra homosexuella. För den andra gruppen, de som söka sin motpart bland de heterosexuella, gestaltar sig livet betydligt olika. Visserligen känna de i regel andra homosexuella och kunna deltaga i deras samkväm, men de hålla sig mera för sig själva. Något intresse att inleda nya bekantskaper med homosexuella ha de egentligen ej. Däremot söka de efter heterosexuella män av den typ, som fångar deras intresse. För personer i deras egen umgängeskrets våga de i regel ej visa några känslor, ty de kunna ju aldrig räkna med att deras känslor äro besvarade, och ett närmande skulle säkert upptas mycket illa och bemötas med förakt. De bliva därför med nödvändighet hänvisade till sådana män, som för någon materiell vinnings skull vilja inlåta sig på ett sexuellt förhållande, och bland dessa finna de oftast just den manliga typ de söka rikligt representerad. Även en på det sättet uppkommen bekantskap kan leda till ett långvarigt vänskapsförhållande, men i regel märker den homosexuelle snart, att de ekonomiska förmånerna äro de viktigaste för motparten, och förhållandet upphör, såvida det icke övergår i utpressningsstadiet.

Det torde nu vara tydligt, vilken stor betydelse det har, till vilken av ovan isärhållna grupper en homosexuell hör. Tillhör han den första gruppen, de homosexuella som hålla sig till varandra, är han i sitt sexualliv nästan jämställd med de heterosexuella, han är ej hänvisad till den manliga prostitutio-

nen och är i regel förskonad från utpressning, tillhör han den andra gruppen är han en sorgligt ensam man, i sitt sexualliv tvungen att vända sig till yrkesmässigt eller tillfälligt prostituerade och riskerar i synnerlig hög grad bliva utsatt för utpressning, rån och andra våldsdåd.

Jag framhåller emellertid ännu en gång, att gränsen mellan de bägge grupperna är flytande.

Den manliga prostitutionen och pseudohomosexualitet i övrigt.

Då det för ej så länge sedan i en Stockholmstidning uppgavs, att antalet homosexuella prostituerade i Stockholm beräknas till många hundra, är denna uppgift sannolikt ej överdriven vad numerären beträffar, men felaktig i så måtto, att de prostituerade männen endast i undantagsfall äro homosexuella. De allra flesta manliga prostituerade äro heterosexuella, fastän de mot betalning tillmötesgå de homosexuellas önsknings.

De prostituerades antal ökar med ökande arbetslöshet.

Man måste skilja mellan tillfällig och yrkesmässig prostitution.

De yrkesmässigt prostituerade äro i regel asociala, farliga typer, som icke ta några hänsyn, då det gäller att utnyttja sina »offer». De arbeta ofta två eller flera tillsammans. Deras uppträdande på gatorna är ofta iögonfallande och störande, de exponera sig ogenerat i bekvämlighetsinrättningar och antasta personer, vilka de tro vara homosexuella.

En övergång till de tillfälligt prostituerade utgöra de, som visserligen hava ett annat yrke, men driva prostitution som bisyssla.

Av de tillfälligt prostituerade äro en stor del arbetslösa, som av nöden tvingas till prostitution, men upphöra därmed, då de åter få arbete. Men även ett stort antal anställda med låga löner höra hit, framför allt militärt manskap. De som tillhöra denna grupp taga i regel ej själva initiativet till ett närmande, men ställa sig ej avvisande, då ett erbjudande göres dem. Det ekonomiska vederlaget varierar i karaktär mellan överenskommen betalning och gåva, ja det kan inskränka sig till bjudande på mat eller dryck, och då är det ju egentligen ej längre fråga om prostitution. Det är bekantskaper av detta slag som kunna leda till långvariga vänskapsförhållanden, oftast medföra de inga obehag, men kunna också resultera i utpressning, rån, ja kanske dråp.

Yrkesmässig prostitution finnes i Sverige endast i de största städerna. Men även i de mindre, om ock ej i de minsta, erbjuder det inga större svårigheter att träffa personer, som mot ersättning vilja tillmötesgå de homosexuellas önsknings.

Förvärvsbegäret är den orsak, som i vanlighet överträffar alla andra orsaker till, att heterosexuella personer utöva könsumgänge med homosexuella. Men även andra motiv kunna ibland förekomma. Rädsla och viljesvaghet inför ett förförelseförsök hör nog till sällsyntheterna, men rädsla för venerisk infektion och för eventuellt faderskap kan spela in. Till och med önskan att under tvungen avskildhet från en fästmo vara trogen, kan utgöra motivet. Många män anse det nämligen vara mindre nedsättande för deras självaktning att vara tillsammans med en homosexuell än att masturbera själva.

De heterosexuella män, som av förvärvsbegär eller annan anledning deltaga i sexuella handlingar tillsammans med homosexuella, bliva i regel sexuellt uppeggade av de manipulationer, som av den homosexuelle utföras med deras könsdelar, de få erektion och nå orgasm. Men några erotiska känslor för den man de äro tillsammans med hava de ej, och visa ej heller sådana känslor genom kyssar eller smekningar. Vanligen sysslar deras fantasi under akten med någon åtrådd kvinna. Att de av den utförda handlingen

skulle taga någon kroppslig skada är uteslutet. Ej heller förlora de till följd av denna sin lust till kvinnor. Många gånger använda de just de pengar de mottagit av den homosexuelle till traktering av sina flickbekanta.

De former av *pseudohomosexualitet*, om vilka hittills talats, hava utgjort sådana fall, där den heterosexuelle varit samman med en homosexuell. Att två vuxna män, som bägge äro heterosexuella, med varandra utföra sexuella handlingar, är under normala förhållanden en så stor sällsynthet, att man knappast behöver räkna därmed. Däremot är det vanligt i fångläger, skyttegravar, gemensamhetsfängelser o. dyl.

Hit hör även den gemensamma masturbationen, som är mycket vanlig bland skolpojkar, men även kan förekomma inom kaserner. Det är denna företeelse bland skolpojkar, som i många fall ansetts lägga grunden till en verklig, för livet bestående homosexualitet. Detta är emellertid felaktigt. Dels är det ej den ene pojken kropp som väcker den andres lust, ej heller åtföljes handlingen av några ömhetsbetygelser, dels vet man, att av alla de pojkar, som under skoltiden varit med om sådana handlingar, de allra flesta under uppväxtåren bliva heterosexuella, varför det måste finnas en djupare orsak till att någon av dem blir homosexuell.

Utpressning, rån, dråp etc.

Till följd av homosexuella handlingars straffbarhet, men ännu mera till följd av allmänhetens avsky för homosexualitet, äro de homosexuella mer än andra människor utsatta för utpressning och misshandel. Det innebär för de flesta homosexuella lika stora obehag, att t. ex. anhöriga, arbetschefer eller arbetskamrater få kännedom om deras homosexualitet, som vad ett fängelsestraff i och för sig skulle medföra. Detta veta utpressarna. Skall därför de homosexuella kunna befrias från det hot, som ständigt vilar över dem, måste ej enbart straffbestämelsen för homosexualitet upphävas utan även straff för utpressning tillämpas, ja helst borde även allmänheten ändra sin skeva uppfattning och fördomsfulla förkastelsedom över de homosexuella. Så som det nu är, är den homosexuelle praktiskt taget rättslös.

Utpressning kan vara av tillfällig eller långvarig art. I det första fallet åtföljer den en tillfällig bekantskap, och utpressaren känner ej offrets namn eller adress. En överenskommelse har träffats om någon sexuell handling, till vilken utpressaren beredvilligt erbjudit sig. Båda uppsöka av denna anledning någon avlägsen plats eller den enes bostad. Väl ditkommen, rånar utpressaren den homosexuelle. Han kan bliva nästan ihjälslagen, utan att våga vända sig till polisen. Det är i regel endast om han anträffas död, som polisen får kännedom om saken. Ofta framkommer ej heller då orsakssammanhanget, men om detta blir känt, räknas den dödes homosexualitet som för mildrande omständighet för dråparen. Han har, kantänka, blivit utsatt för otillbörligt närmande och förförelse.

Så var förhållandet, då hästgardisten Ring slog ihjäl pianisten Karl Forsberg förra året. Det torde emellertid icke finnas någon hästgardist i Stockholm, som icke vet vad det betyder, att en främmande herre bjuder en gardist med sig hem en kväll, och ingen kan väl inbilla sig, att en kraftig gardist ej skulle kunna freda sig utan att ta till sådana våldsåtgärder. Med största sannolikhet har det förhållit sig så, att Forsberg ej velat eller kunnat lämna så mycket pengar, som gardisten fordrade, och att detta orsakade det dödande slaget.

Även omständigheterna vid mordet vid Sägaregatan och i Värmbol tala för att de begåtts av en utpressare mot bakgrunden av homosexualitet. Möjligen gäller detta ännu flera mord under den sista tiden i Sverige.

Ibland äro två eller flera personer i maskopi om en tillfällig utpressning. Därvid tillgår ej sällan så, att en av dem, vanligen den yngste, bjuder ut sig t. ex. i en bekvämlighetsinrättning, medan ett par andra stå på lur ett stycke ifrån. Om någon nappar på kroken, tar lockbetet denne med sig till ett med de andra överenskommet, avlägset ställe. Då dessa kunna beräkna att finna den homosexuelle i någon komprometterande situation, dyka de fram, och ställa honom till svars för att han »förför den oskyldige ynglingen». Den homosexuelle har i ett sådant fall inget annat att göra, än att punga ut med alla sina kontanter, kanske måste han också lämna ifrån sig klockan och andra värdesaker, som han har på sig, och får tacka om han kommer helskinnad undan.

Även om en tillfällig utpressning kan vara i hög grad obehaglig, överträffas den dock av den långvariga utpressningen, som för den homosexuelle kan medföra årslånga, ja, livslånga lidanden, ekonomiskt utarma honom och genom den psykiska påfrestningen driva honom till förtvivlan. Under hot att bekantgöra den homosexuelles böjelser eller vissa sexuella handlingar för den homosexuelles anhöriga, hans förmän eller arbetskamrater avfordrar utpressaren en penningssumma, som vid första tillfället kan vara överkomlig. Lämnas den begärda summan, dröjer det emellertid ej länge, förr än ett nytt krav kommer, och så fortgår det med i regel för var gång ökat belopp. Också en daglig beskattning med mindre belopp kan förekomma. En läroverkslärare möttes t. ex. varje dag utanför sin bostad av en utpressare, som följde honom till skolan och hotade att gå in i lärarkollegiet och omtala hans homosexualitet, om han icke lämnade 10 kr. varje gång. Ju mera framskjuten ställning och ju bättre ekonomi en person har, desto större är faran för utpressning av detta slag. Den ursprunglige utpressaren kan omtala sina lyckade kap för andra personer, vilka också finna det lämpligt att utnyttja den homosexuelle, och så kan denne bliva omgiven av en liga av utpressare, vilka alla fordra sin tribut.

De utpressningsaffärer, som komma till allmänhetens kännedom, äro endast en bråkdel av alla. Vanligen tar den homosexuelle sin hemlighet med sig i graven. Det blev förra året bekant, (D. N. ^{13/9} 1931) att en dansk metallarbetare avpressat en homosexuell läkare i Lund sammanlagt 42,000 kr., därigenom, att han försökte fortsätta utpressningen gentemot stärbhuset. I annat fall skulle säkert ingen fått veta något om denna utpressningsaffär, lika litet som någon skulle fått veta orsaken till övervåldet mot pianisten Forsberg, såvida han ej avlidit av slaget.

Det kan förefalla egendomligt, att homosexuella överhuvud taget våga ge sig i lag med okända personer, då de känna till vilka risker de löpa, men att så sker visar, vilken obetvinglig styrka den homosexuella driften oftast har. För de homosexuella, som söka sin motpart bland de heterosexuella, finns ju ej heller något annat val. Ett avvisat närmande till en bekant skulle medföra ännu större obehag. Oftast förlöper också en tillfällig samvaro utan otrevliga följder. Den homosexuelle lär sig iakttaga viss försiktighet och kan av en persons uppträdande och tal i viss mån bedöma, om han är farlig. De oerfarna löpa den största risken, men ibland kan även den mest erfarne och försiktige råka illa ut. Någon gång kan begäret vara så starkt, att varje tanke på fara undanträngs, t. ex. då en lantbo, som i hemorten icke har några möjligheter, gör ett kortvarigt besök i en storstad, icke har tid att välja, och nödvändigt vill utnyttja tillfället för en sexuell utlösning.

De homosexuella borde emellertid ej så lätt ge efter för en utpressares hot. I de flesta fall skulle hotet ej verkställas, även om utpressaren avvisades. Hans enda intresse är att få pengarna. Ett avvisande av utpressaren kan dock

medföra att hotet verkställes. Följderna kunna för den homosexuelle vara tillintetgörande: förlust av anställning, anhörigas kärlek, socialt anseende, vänskapskrets, friheten — ja, livet.

Till polisen kan den homosexuelle ej vända sig för att få hjälp. Han är i detta avseende rättslös.

Homosexualitetens omändring till heterosexualitet.

Lika väl som det är omöjligt, att en person, vars könsdrift blivit inriktad på det motsatta könet, kan bliva homosexuell, är det omöjligt för en homosexuell att av egen kraft eller genom andras påverkan ändra inriktningen av sin könsdrift.

Psykoanalytikerna påstå sig visserligen genom psykoanalys kunna omändra homosexualitet till heterosexualitet. Någon sammanställning av lyckade och misslyckade fall vid psykoanalytisk behandling har dock mig veterligen icke publicerats, och då redogörelse lämnas för enstaka fall av lyckad behandling är vanligen ej diagnosen säkrad, ej heller har den behandlade observerats tillräckligt lång tid för att slutresultatet skall kunna bedömas.

Däremot kan homosexualitet omändras till heterosexualitet på operativ väg, genom att den homosexuelles egna könskörtlar borttagas och till honom överföres könskörtelvävnad från en heterosexuell person av samma kön. Inför ett sådant ingrepp måste man emellertid ställa sig mycket betänksam. Skulle transplantatet ej läka in, eller som också kan ske, efter någon tid förstöras och uppsugas av kroppsvätskorna (resorberas), blir ju den behandlade berövad all könsdrift och man har försatt honom i ett tillstånd, som är mera beklagansvärt än det förra. Därtill är han ju berövad sin fortplantningsförmåga.

Kvarlämnas den ena eller bägge av den homosexuelles könskörtlar före transplantationen, blir resultatet mycket tvivelaktigt.

Kunde sexualhormonerna framställas i ren form, skulle man möjligen kunna framkalla och vidmakthålla heterosexuell könsdrift genom ofta upprepade insprutningar av dessa hormoner på samma sätt som man behandlar sockersjuka med insulininsprutningar. Ännu är detta dock ej möjligt.

En del människor och även läkare tro, att om en homosexuell man tvingade sig till könsungämska med kvinnor, han skulle kunna vänja sig därvid och bliva kvitt sin homosexuella böjelse, ja man har för detta ändamål t. o. m. tillrätt äktenskap. Detta är emellertid ett fullkomligt misstag. Tvärtom kan man säga, att den läkare, som av denna anledning råder en homosexuell man att gifta sig, begår ett brott ej endast mot mannen utan även mot den kvinna, denne gifter sig med.

Möjligheterna att omändra homosexualitet till heterosexualitet äro följaktligen mycket små. Den operativa behandlingen kan av helt naturliga skäl ej komma till allmän användning, och även om psykoanalytikerna skulle kunna lyckas med sin behandlingsmetod, kan denna omständliga och långvariga procedur knappast genomföras i sådan utsträckning, att den med tanke på de homosexuellas stora antal kan få någon större betydelse.

Skulle det för övrigt vara önskvärt att homosexualitet helt försvunne? De rent sexuella yttringarna av homosexualitet kunde mänskligheten säkert vara utan, men hur ställer det sig med de psykiska? Sannolikt har homosexualiteten icke saknat betydelse för kulturens utveckling, i det den dämpat verkningsarna av rent manliga och rent kvinnliga instinkter i riktning mot försonlighet och humanitet. Ämnet är mycket intressant, men kan ej här utförligare behandlas.

Önska de homosexuella själva få sin könsdrift ändrad? En del önska det,

andra ej. De förra betrakta sin homosexualitet som en stor olycka och såge intet hellre, än att de kunde bli som andra. Denna önskan är starkast i yngre år. Ju äldre en människa blir, desto mera betänksam blir hon inför den våldsamma omvälvning av hela hennes personlighet, som en omändring av könsdriften skulle medföra. Det vore ju att börja ett nytt liv, ja, ett nytt liv med ett gammalt bakom sig, på vilket den nya människan måste tänka med vämjelse. Andra homosexuella plågas ej alls av sin homosexualitet och ha ingen åstundan att få sin könsdrift omändrad. Många homosexuella män skulle mycket hellre, om så vore möjligt, på operativ väg låta förvandla sig till kvinnor.

Homosexualitetens klassificering.

Homosexualitet har ansetts och anses än i dag av många som en naturvidrighet. Det är denna ståndpunkt som ligger till grund för lagens uttryck »som emot naturen är». Och då naturen är Guds skapelse, har homosexualitet även ansetts som en förhävelse mot Gud, en gudssynd. De homosexuella ha även ansetts vara förhaxade, besatta av djävulen. Och med denna utgångspunkt ha homosexuella handlingar under långa tider straffats med bålet. Så småningom, i det att det religiösa inflytandet på lagstiftningen allt mera minskat, ha de homosexuella blivit vanliga brottslingar, ehuru det gamla betraktelsesättet, som ovan nämnts, alltjämt lever kvar i lagtextens formulering.

Med ökad upplysning och läkarvetenskapens utveckling har homosexualitet blivit ansedd som sjukdom. De homosexuella ha tillerkänts rang, heder och värdighet av sjuklingar och ha som sådana rönt en viss förståelse och medlidande. Homosexualitet avhandlas i läroböckerna om sinnessjukdomar och inrangeras i gruppen »sexuella perversiteter». Ofta jämföras den alltjämt med andra former av perversitet. Den grundväsentliga skillnaden mellan homosexualitet och andra perversiteter, och den förras jämställdhet med heterosexualitet förbises ofta. Fetischism, sadism, masochism äro emellertid sekundära avarter av könsdriften, som kunna förekomma såväl hos heterosexuella som hos homosexuella.

Homosexualitet är emellertid ej någon sjukdom. Den kan knappast heller betraktas som abnormitet i annat avseende, än att de homosexuella i förhållande till de heterosexuella utgöra ett fåtal. Homosexualitet är en *varietet*.

Den stränga uppdelningen av människorna i två från varandra skarpt avgränsade kön, är människopåhitt, och saknar motsvarighet i naturen. I naturen finnas här, liksom i de flesta fall, inga skarpa gränser, mellan man och kvinna finnas övergångsformer, de homosexuella och de bisexuella. Men av okunnighet om dessa former och av praktiska skäl, ha människorna allt efter de yttre könsorganens beskaffenhet på ett felaktigt sätt indelat sig själva i två grupper, män och kvinnor, och när så en del människors könsdrift ej stämmer med den som är vanligast för den grupp de blivit tilldelade, kallas den onaturlig.

Här kan på det enträgnaste hänvisas till den synnerligen läsvärda och tankeväckande redogörelse för felaktig induktion, som Pontus Wikner lämnat i föredraget »Kulturens offerväsen», ingående i hans »Vittra skrifter». De homosexuella äro offer för en felaktig induktion.

Homosexualitetens naturlighet är det emellertid lika svårt för människorna att medgiva som att inse felaktigheten i som axiom betraktade företeelser. Det fanns en tid, då det var ett axiom, att solen kretsade kring jorden. Framläggande av det rätta förhållandet väckte en storm av ovilja och religiös indignation. Det har ansetts som ett axiom, att en man skall hava manlig köns-

drift och en kvinna kvinnlig. Att en del personer enligt naturens lagar hava det motsatta könets könsdrift, är en tanke, som måste röna det allra största motstånd, efter det strider mot något, som ansetts självklart. Och dock — *det ingår i naturens lagbundna ordning, att en viss, till storleken bestämd del av människorna äro homosexuella*, och denna lag gäller för alla världsdelar och för alla raser. Den är lika orubblig som den naturlag, som bestämmer relationen mellan männens och kvinnornas antal.

Den homosexuelle man, som dömdes för »otukt mot naturen», och inför rätten yttrade: »Det var åtminstone inte mot min natur», hade rätt. Han hade haft rätt, även om han sagt: »Det var ej mot naturen.»

Här skall dock ej längre mera ordas om, huruvida homosexualitet är sjukdom, abnormitet eller varietet. De homosexuella må gärna kallas abnorma eller sjuklingar. Vad det nu gäller är att befria dem från tvånget att vara *brottslingar*.

Avslutning.

Redogörelsen för homosexualitet och därmed förknippade förhållanden är slut. Den har svällt ut till en mindre avhandling, trots ärlig strävan att begränsa ämnet. Och dock finnes så mycket ytterligare, som skulle kunnat framhållas. De homosexuellas värld är i viss mån en värld för sig, men denna griper in i andra människors tillvaro på alla områden. Jämt och ständigt möter man i det dagliga livet företeelser, som äro manifestationer av den egenart, som homosexualiteten utgör, men endast den som är insatt i dessa speciella förhållanden lägger märke till dem.

I uppsatsen har icke redogjorts för de homosexuellas straffrättsliga ställning under olika tider och i olika länder, ej heller har framlagts något förslag om lagändring. Var och en som läst uppsatsen må själv bedöma, om de homosexuella böra behandlas som brottslingar eller ej. Avsikten med uppsatsen har varit, att lämna en objektiv och vetenskapligt grundad framställning av homosexualiteten, vilken skulle kunna tjäna som grund för en eventuell lagändring.

Här må dock till slut anföras, vad ett par svenska professorer i psykiatri yttrat angående lämpligheten av homosexualitetens kriminalisering.

Redan den 26 jan. 1907 publicerade dåvarande överläkaren vid Uppsala hospital, professor Frey Svensson i Dagens Nyheter en längre artikel i anledning av att då en person dömts till 10 mån. straffarbete enligt 18 kap. 10 § strafflagen. Ur denna artikel anføres följande: »Ingen människa straffas för att hon bär klumpfot och för att hon måste bära sko af abnorm form. Homosexualiteten bör lika litet vara straffbar, och *lika litet* det homosexuella könsungäicket straffas under andra villkor än när det normala könsungäicket gör det. Det bör naturligtvis betraktas såsom en privatsak hvad två fullvuxna personer efter fri öfverenskommelse företa sig, såvida det icke ingriper stridande i samhällsordningen eller har menliga följder för samhällets bestånd. Däremot bör naturligtvis, om tvång utöfvas, detta kunna straffas som våldtäkt; straffbart bör ock vara homosexuellt umgänge mellan närmare anförvanter, när det sker med personer i underlydande ställning, med afvita eller med minderårig. — — — Vår strafflag uttrycker en annan mening — — —. Emellertid äro alla sakkunniga jag känner — sakkunniga härvidlag äro läkarna, icke juristerna — ense om den åsikt jag här ofvan — — — antydt.»

F. d. överläkaren å psykiatriska sjukhuset i Stockholm, professor Bror Gadelius säger i sin bok »Det mänskliga själslivet»: »Då *lagen* i den offentliga anständighetens intresse ännu lyfter sitt straffhot över den homosexuelles för syndelser, representerar detta ett åskådningssätt, som på psykopatologiens nuvarande ståndpunkt måste anses antikverat och ej låter sig försvara.»

Sammanfattning.

- 1) Homosexuella kallas de personer, vilkas könsdrift är inriktad på det egna könet.
- 2) Bisexuella kallas de personer, vilkas könsdrift är inriktad samtidigt eller omväxlande såväl på det egna könet som på det andra.
- 3) Det är könsdriftens *inriktning* som avgör, om en människa är homosexuell eller ej, och icke det förhållandet i och för sig, att hon övat könsumgänge med annan person av samma kön.
- 4) Med pseudohomosexualitet avses det förhållandet, att en heterosexuell person övar könsumgänge med annan person av samma kön.
- 5) Homosexualitet och vanligen även bisexualitet är förenad med psykiska särtecken, vilka egentligen tillhöra det motsatta könet, och ofta även med kroppsliga konträra könskaraktärer. Dessa särtecken framträda ofta redan under barndomen.
- 6) Den homosexuelles könsdrift kan liksom den heterosexuelles vara såväl förändligad som sinnlig. Den är minst lika pockande på att bli tillfredsställd, som den heterosexuelles. Könsumgänge utövas också minst lika ofta av de homosexuella som av de heterosexuella, trots gällande lagbestämmelse. Den form av könsumgänge, coitus in anum, som allmänheten vanligen tillskriver de homosexuella, är minst vanlig.
- 7) Homosexualitet är *medfödd*. Den beror på en säregen verksamhet hos könskörtlarna, vilket får sin förklaring genom könsorganens bisexuella anlag. En heterosexuell person, som nått puberteten och väl fått sin könsdrift inriktad på det motsatta könet, kan ej genom förförelse eller annan psykisk påverkan bli homosexuell. Det anses möjligt, att en person före och under puberteten genom förförelse skulle kunna bli homosexuell, men att så kan ske, är ej bevisat. Bisexualitet är även medfödd. Det är dock möjligt, att en bisexuell person genom förförelse skulle kunna få sin könsdrift mera varaktigt inriktad på det egna könet.
- 8) *Minst* 1 % av människorna äro homosexuella och *minst* 4 % bisexuella. Homosexualitet och bisexualitet förekommer i stort sett lika mycket bland män som bland kvinnor, inom alla yrken och samhällsklasser, i alla länder och bland alla folk, under olika tidsskeden och kulturepoker. Det ingår i naturens lagbundna ordning, att en viss, till storleken bestämd del av människorna äro homosexuella.
- 9) Den homosexuelles levnadsförhållanden och straffrättsliga ställning påverkas i viktiga avseenden därav, huruvida han hör till den grupp homosexuella, vilka sexuellt umgås med varandra, eller till den grupp, som söka sin motpart bland de heterosexuella. I det senare fallet är han i sitt sexualliv tvungen att vända sig till de yrkesmässigt eller tillfälligt prostituerade männen, och han riskerar i högre grad än andra bli utsatt för utpressning, rån och andra våldsdåd.
- 10) De yrkesmässigt eller tillfälligt prostituerade människors antal i Stockholm är mycket stort. Prostituerade finnas även i andra större städer i Sverige. De prostituerade männen äro nästan undantagslöst heterosexuella. Förvärvsbegär är den vanligaste orsaken till att heterosexuella män öva könsumgänge med homosexuella, men även andra motiv kunna förekomma. De former av pseudohomosexualitet, då två heterosexuella män öva könsumgänge med varandra, äro under normala förhållanden en synnerligen stor sällsynthet.
- 11) De homosexuella och bisexuella äro i synnerligen stor utsträckning och mycket mer än vad människor i allmänhet föreställa sig utsatta för ut-

pressning, rån, dråp och mord. Till följd av nuvarande straffbestämmelse äro de i detta avseende rättslösa.

- 12) De medicinskt sakkunniga anse, att homosexuellt könsumgänge ej bör vara straffbart i andra fall, än då heterosexuellt könsumgänge är det.

Litteraturhänvisningar.

- Magnus Hirschfeld*, Die Homosexualität des Mannes und Weibes.
Bror Gadelius, Det mänskliga själslivet. Andra delen. Sid. 263—270.
Viktor Wigert, Psykiska sjukdomstillstånd. Första delen. Sid. 122—128. (Ingår i Medicinskt folkbibliotek.)
F. Karsch-Haack, Das gleichgeschlechtliche Leben der Naturvölker.
Robert Lichtenstern, Die Überpflanzung der männlichen Keimdrüse.
Wilhelm Stekel, Onanie und Homosexualität.

I N N E H Ä L L.

	Sid.
Inledning	31
Begreppsbestämningar	31
Psykiska särdrag vid homosexualitet	32
Kroppsliga särtecken vid homosexualitet	33
Könsdriftens yttringar	33
De homosexuellas förhållande till det motsatta könet	35
Bisexualitet	36
Orsaken till homosexualitet och bisexualitet	36
Förekomsten av homosexualitet och bisexualitet	39
De homosexuellas levnadsförhållanden	41
Den manliga prostitutionen och pseudohomosexualitet i övrigt	42
Utpressning, rån, dråp etc.	43
Homosexualitetens omändring till heterosexuallitet	45
Homosexualitetens klassificering	46
Avslutning	47
Sammanfattning	48
Litteraturhänvisningar	49

